

WORTEGEM VOETBALTERREINEN PARKING (BOOMZAGERIJSTRAAT) ARCHEOLOGIENOTA

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING VOOR STREEKONTWIKKELING IN
ZUID-OOST-VLAANDEREN

GENTSESTEENWEG 1 B
9520 SINT-LIEVENS- HOUTEM
TEL 053 64 65 20

INFO@SO-LVA.BE
WWW.SO-LVA.BE

WORTEGEM – VOETBALTERREINEN PARKING (BOOMZAGERIJSTRAAT)

ARCHEOLOGIENOTA – 2026E195

DOSSIERSAMENSTELLING

Ewoud Deschepper

PROJECT

Wortegem Voetbalterreinen Parking – Archeologienota
(bureauonderzoek)
Projectcode: 2025E195
Projectnaam: 26-WOR-VT
SOLVA Archeologierapport nr. 343

OPDRACHTHOUDER

SOLVA
Projectteam: Archeologie
Gentsesteenweg 1B
9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM
Tel: 053/64 65 20
info@so-lva.be

BEWAARPLAATS ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA archeologisch depot
p/a Industrielaan 25b
9320 EREMBODEGEM
Tel: 053/64 65 36
archeologie@so-lva.be

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2026/12.857/13

Kaft: Het gereduceerd kadaster ter hoogte van het projectgebied © NGI

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

INHOUDSTAFEL

1	SAMENVATTING	6
1.1	PLANMATIGE CONTEXT	6
1.2	WETTELIJK KADER	6
1.3	VRAAGSTELLING	6
1.4	ONDERZOEKSMETHODE	6
1.5	RESULTATEN	7
2	VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK	8
2.1	BESCHRIJVEND GEDEELTE	8
2.1.1	AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA	11
2.1.2	BESCHRIJVING VAN DE GEPLANEDE WERKEN	12
2.1.3	DE ONDERZOEKSOPDRACHT	25
2.1.4	WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK	26
2.2	ASSESMENTRAPPORT	27
2.2.1	METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA	27
2.2.2	CONSERVATIE-ASSESSMENT	27
2.2.3	DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING	27
2.2.4	HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER	42
2.2.5	HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER	62
2.2.6	EEN DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED	66
2.2.7	DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED	67
3	BIBLIOGRAFIE	71
3.1	LITERATUUR	71
3.2	WEBSITES	71

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart.....	9
Figuur 2: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart (detail).....	9
Figuur 3: De kadastrale situatie ter hoogte van het projectgebied.....	10
Figuur 4: Aanduiding van het projectgebied in verhouding tot het GGA, met aanduiding van de 5 zones die buiten het GGA liggen (nrs. 1-5).	12
Figuur 5: Bestaande toestand van het projectgebied zoals zichtbaar op de meest recente orthofoto (2025).	13
Figuur 6: Zichten op de parking en bestaande bijgebouwen(© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).....	14
Figuur 7: Plan van de bestaande parking, met aanduiding van de bijgebouwen en de verhardingstypes (uit Sloopopvolgingsplan, verkregen via opdrachtgever).....	15
Figuur 8: Aanduiding van de zone buiten het GGA, in relatie tot de ontworpen toestand (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).....	17
Figuur 9: Aanduiding van de ontworpen toestand ter hoogte van de zone gelegen buiten het GGA, met aanduiding van de terreinprofielen T5, T6, T7, T8 (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever)	18
Figuur 10: Doorsnede van de opbouw van de nieuwe parking en de aanliggende buffergracht (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).	19
Figuur 11: Profiel 6, verhouding bestaand vs. ontworpen reliëf (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever). Enkel het deel tussen 65-107 m ligt buiten het GGA en is hier relevant.	20
Figuur 12: Profiel 7, verhouding bestaand vs. ontworpen reliëf (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).	21
Figuur 13: Profiel 8, verhouding bestaand vs. ontworpen reliëf (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).....	22
Figuur 14: Opbouw van het kunstgrasveld en aanliggende pad (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).	23
Figuur 15: Profiel 5, verhouding bestaand vs. ontworpen reliëf (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever). Enkel het deel tussen 156-181 m ligt buiten het GGA en is hier relevant.	24
Figuur 16: Aanduiding van het projectgebied op het Gewestplan en het gemeentelijk RUP.	28
Figuur 17: Aanduiding van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart.....	30
Figuur 18: Aanduiding van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart.....	31
Figuur 19: Topografische ligging van het projectgebied.	32
Figuur 20: Detail van de topografie ter hoogte van het projectgebied, met aanduiding van het ZO-NW lopende hoogteprofiel.	33
Figuur 21: Hoogteprofiel 1 (ZW-NO), aangeduid op Figuur 19.	33
Figuur 22: Het projectgebied aangeduid op de bodemtypekaart.....	35
Figuur 23: Orthofoto uit 2025, die het recente/huidige landgebruik ter hoogte van het projectgebied toont.	36
Figuur 24: Aanduiding van het projectgebied in relatie tot het GGA en de in 2013-2014 opgegraven zone.	37
Figuur 25: Aangekomen bodemsoorten op het archeologisch aangelegde niveau, op de opgraving Wortegem-Diepestraet (De Maeyer et al. 2018).....	38
Figuur 26: Zicht op gplA ter hoogte van het zuidwestelijke einde van de ZW-NO lopende sleufwand. Bemerkt de ondiepe ligging van het archeologisch vlak t.o.v. het maaiveld, en hoe het vlak geleidelijk daalt in NO richting (links op de foto) (© SOLVA).....	40
Figuur 27: Zicht op gplA ter hoogte van spoor II-456 (holle weg). Bemerkt hoe het archeologisch vlak ter hoogte van de weg daalt, om vervolgens te stijgen en opnieuw te dalen (© SOLVA).	40
Figuur 28: Zicht op gplA. Bemerkt de lichte schommelingen in het archeologisch vlak: na de stijging ten NO van structuur II-456 (uiterst rechts) stijgt het vlak, waarna het weer daalt en lang stabiel blijft, dit tot ongeveer het einde van de haag (=einde huidige parking). Verder NO-waarts ligt het vlak opnieuw ondieper (ca. 50 cm -mv) (© SOLVA).	41
Figuur 29: Zicht op gplA ter hoogte van de NO-hoek van de sleuf. Bemerkt de stabiele ligging van het aangelegde archeologisch vlak op ca. 50 cm -mv (© SOLVA).	41
Figuur 30: Zicht op de NO-ZW lopende sleufwand, richting NO. Bemerkt de ondiepe ligging van het archeologisch niveau (© SOLVA).....	42
Figuur 33: Indicatieve aanduiding van het Methela-bos met aanduiding van vroege nederzettingen.	44
Figuur 34: Het projectgebied in relatie tot het geïnventariseerd en vastgesteld landschappelijk en bouwkundig erfgoed.	46
Figuur 35: Aanduiding van het projectgebied op de Villaretkaart.	47
Figuur 36: Het projectgebied aangeduid op de Ferrariskaart.	48
Figuur 37: Aanduiding van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.	49
Figuur 38: Aanduiding van het projectgebied op het gereduceerd kadaster.	50
Figuur 39: Het projectgebied aangeduid op de Vandermaelenkaart.	51
Figuur 40: Het projectgebied aangeduid op de Poppkaart.	52
Figuur 41: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart van 1873.	54
Figuur 42: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart van 1904.....	54
Figuur 43: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart van 1939.	55
Figuur 44: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart van 1969.....	55
Figuur 45: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 1971.....	57
Figuur 46: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 1979-1990.....	57
Figuur 47: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 2005-2007.....	58
Figuur 48: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 2014.	58
Figuur 49: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 2025.	59
Figuur 50: Detail van de orthofoto 1979-1990 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).....	59

Figuur 51: Detail van de orthofoto 2000-2003 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).	60
Figuur 52: Detail van de orthofoto 2005-2007 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).	60
Figuur 53: Detail van de orthofoto 2008-2010 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).	61
Figuur 54: Detail van de orthofoto 2019 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).	61
Figuur 55: Het projectgebied in relatie tot de archeologische onroerendergoedwaarden in de omgeving.	62
Figuur 31: Allesporenplan van de opgraving Wortegem - Diepestraat (De Maeyer et al. 2018).	64
Figuur 32: Allesporenplan van de opgraving Wortegem - Diepestraat in relatie tot het huidige projectgebied (magenta lijn).	65
Figuur 56: Aanduiding van de zones binnen het projectgebied waar (geen) archeologisch erfgoed aanwezig is of verwacht wordt, ten opzichte van de orthofoto 2025.	69
Figuur 57: Aanduiding van de zones binnen het projectgebied waar (geen) archeologisch erfgoed aanwezig is of verwacht wordt, ten opzichte van het ontwerpplan.	69
Figuur 58: Aanduiding van de zones binnen het projectgebied waar (geen) archeologisch erfgoed aanwezig is of verwacht wordt, ten opzichte van het GRB.	70

LIJST VAN BIJLAGES

NUMMER BIJLAGE	ONDERWERP	AANMAAKSCHAAL	AANMAAKDATUM	BRONVERMELDING
BIJLAGE 1	Opmetingsplan bestaande toestand	1:500		Lobelle studiebureau
BIJLAGE 2	Ontworpen toestand van het projectgebied	1:500		Lobelle studiebureau
BIJLAGE 3	Snede ontworpen toestand parking	1:50		Lobelle studiebureau
BIJLAGE 4	Terreinprofiel 6: bestaande vs. ontworpen toestand	1:200		Lobelle studiebureau
BIJLAGE 5	Terreinprofiel 7: bestaande vs. ontworpen toestand	1:200		Lobelle studiebureau
BIJLAGE 6	Terreinprofiel 8: bestaande vs. ontworpen toestand	1:200		Lobelle studiebureau
BIJLAGE 7	Terreinprofiel 5: bestaande vs. ontworpen toestand	1:200		Lobelle studiebureau

1 SAMENVATTING

1.1 PLANMATIGE CONTEXT

De gemeente Wortegem-Petegem wenst uitvoering te geven aan het gemeentelijk RUP 'Wortegem Sportterrein',¹ dat voorziet in de aanleg van sportinfrastructuur in de deelgemeente Wortegem en in deerschikking van het containerpark. In een eerdere fase is het containerpark verplaatst; de huidige archeologienota heeft betrekking op de omgevingsaanvraag voor de aanleg van de sportinfrastructuur en bijhorende randinfrastructuur (groenaanleg, parking, ontsluiting, nutsinfrastructuur).

Een groot deel van het projectgebied valt binnen een vastgesteld GGA (Gebied 2973).² Een deel van het terrein ligt echter buiten dit GGA. Het gaat met name over een aaneengesloten zone van ca. 4460 m², naast twee kleinere zones en twee (delen van) leidingssleuven. Samen hebben deze zones een oppervlakte van 5114,1 m².

1.2 WETTELIJK KADER

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen** voor de aanleg van voetbalterreinen en een parking. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.³ Een groot deel van het projectgebied valt binnen een GGA (Gebied 2973)⁴ maar een zone van ca. 4460 m² ligt buiten dit GGA.

1.3 VRAAGSTELLING

Het projectgebied bevindt zich **buiten een historische kern** en wordt dus gekenmerkt door een **lage dichtheid aan historische bebouwing**. De vraagstelling in dit geval richt zich vooral op de landschappelijke historiek van het terrein, de gebruiksgeschiedenis en de impact van de geplande werken. Dit bureauonderzoek gaat na of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

Het doel is informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Er wordt nagegaan of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

1.4 ONDERZOEKSMETHODE

Het uitgevoerde vooronderzoek omvatte een **bureauonderzoek**. Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar georeferencieerd kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

¹ Plan ID: RUP_45061_214_00004_00001, in werking getreden op 1 augustus 2006, <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/408df5a9-85e4-4e05-9439-0e5265812099>.

² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/123803>.

³ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0 van 1 april 2019.

⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/123803>.

1.5 RESULTATEN

De gemeente Wortegem-Petegem wenst uitvoering te geven aan het gemeentelijk RUP 'Wortegem Sportterrein',⁵ dat voorziet in de aanleg van sportinfrastructuur in de deelgemeente Wortegem en in deerschikking van het containerpark. In een eerdere fase is het containerpark verplaatst; de huidige archeologienota heeft betrekking op de omgevingsaanvraag voor de aanleg van de sportinfrastructuur en bijhorende randinfrastructuur (groenaanleg, parking, ontsluiting, nutsinfrastructuur).

Het grootste deel van het projectgebied is aangeduid als GGA (gebied 2973).⁶ Enkele delen vallen buiten het GGA, samen hebben deze een oppervlakte van ca. 5114 m². Het gaat voornamelijk om een groter aaneengesloten geheel in het zuidoosten van het projectgebied (ca. 4660 m²), naast vier kleinere zones met een smal en langwerpig karakter. In deze vier zones (leidingssleuven, straatkanten) is het archeologisch kennispotentieel zeer beperkt (wegens ontbreken van ruimtelijk inzicht) en deze worden dan ook niet verder opgenomen in de archeologische afweging. Enkel de zone van ca. 4660 m² wordt hiervoor weerhouden.

Deze zone sluit aan bij een eerdere opgraving, uitgevoerd in 2013-2014, ten noordwesten gelegen. Hierbij kwam een meerperiodensite aan het licht, met occupatiefases vanaf de prehistorie tot en met de Tweede Wereldoorlog. Het gaat o.a. om Romeinse militaire occupatie, vroegmiddeleeuwse bewoning (waaronder een Karolingische nederzetting), en laatmiddeleeuwse en 18de-eeuwse landindeling en ruraal landgebruik. Deze terreinen hebben sterk geleden onder erosie, die vooral in de volle middeleeuwen te plaatsen is. Het archeologisch niveau is ondiep aanwezig, gemiddeld tussen 25-50 cm -mv.

De geplande werken binnen deze zone omvatten de heraanleg van een bestaande parking, een deel van het kunstgrasveld, en aanvullende terreininrichting. De bestaande parking heeft een opbouwdikte van 26-35 cm; de nieuwe parking zal een opbouw van 44 cm kennen. Het reliëf zal licht aangepast worden, waarbij vooral het oostelijke deel licht lager komt te liggen. De bijkomende uitgraving (onder de bestaande verharding) komt voor het grootste deel van de parking neer op 7 tot 43 cm. Ten noorden van de parking met rijweg wordt het kunstgrasveld aangelegd. Hiervoor zijn meer grootschalige reliëfwerken gepland, met afgravingen tot 2 m -mv.

De aanliggende opgraving bewijst de aanwezigheid van archeologisch erfgoed binnen deze zone, en haar diepteligging is ook gekend. De impactbepaling toont dat de geplande werken dit erfgoed minstens zullen raken en ook minstens deels zullen vergraven. Als vervolgmaatregelen wordt een archeologische opgraving voorgeschreven, voorafgaand aan de uitvoering van de geplande werken. De tussenstap van een archeologisch vooronderzoek is in dit dossier niet relevant, aangezien de aanwezigheid, aard, bewaring en diepte van het archeologisch erfgoed reeds gekend is uit de aanliggende opgraving.

⁵ Plan ID: RUP_45061_214_00004_00001, in werking getreden op 1 augustus 2006, <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/408df5a9-85e4-4e05-9439-0e5265812099>.

⁶ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/123803>.

2 VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

2.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

Projectcode: 2026E195

Sitecode: 26-WOR-VT

Wettelijk depotnummer: D/2026/12.857/13

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Wortegem-Petegem, Waregemseweg/Boonzagerijstraat/Diepestraat (Figuur 1, Figuur 2)

Bounding box:

punt 1: x= 88861.27 / y= 171855.35

punt 2: x= 89538.45 / y= 172245.00

Kadastrale gegevens:

Wortegem-Petegem, Afdeling 1 Wortegem, Sectie A, percelen 788, 803L, 807B, 812D, 814A, 814B, 815B, 816, 817, 818, 819, 820, 821F, 825L, 825M, 825N (Figuur 3)

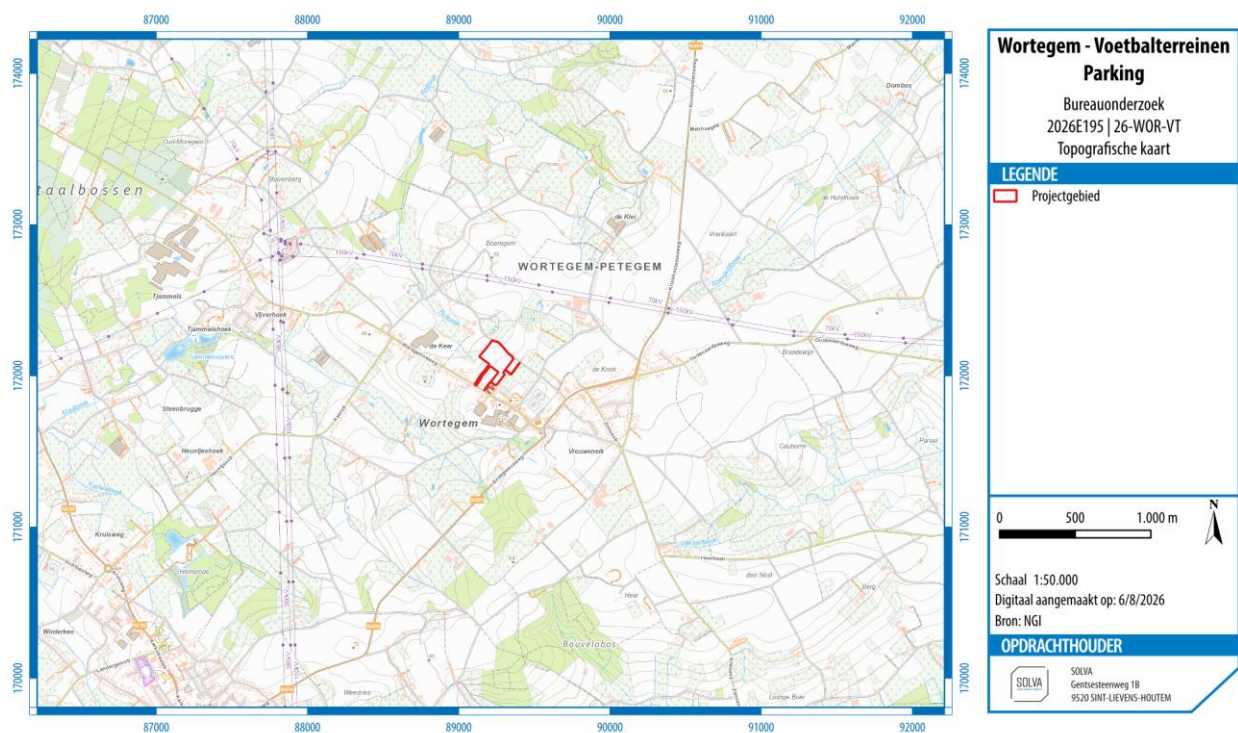
Topografische kaart: Figuur 1, Figuur 2

Betrokken actoren en specialisten:

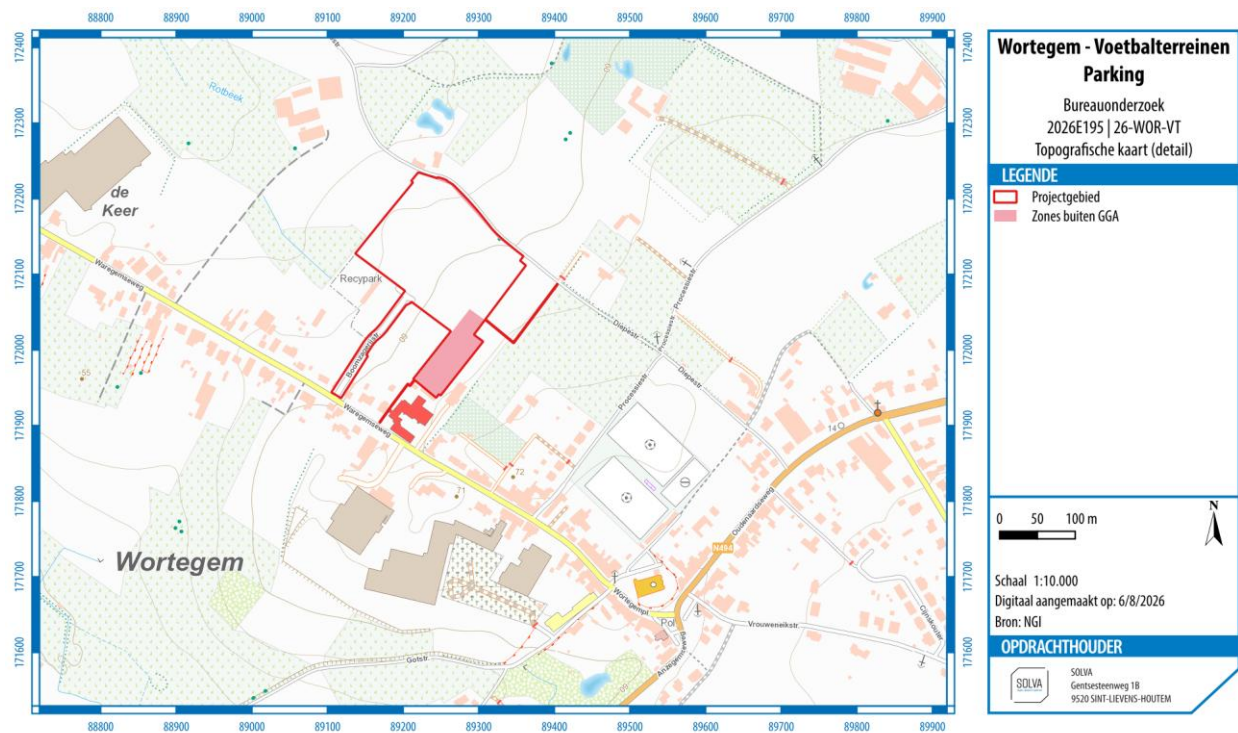
- Erkend archeoloog: Ewoud Deschepper
- Tekst: Ewoud Deschepper
- Kaartmateriaal: Ewoud Deschepper
- Redactie: Bart Cherretté & Wouter De Maeyer

Wetenschappelijke advisering:

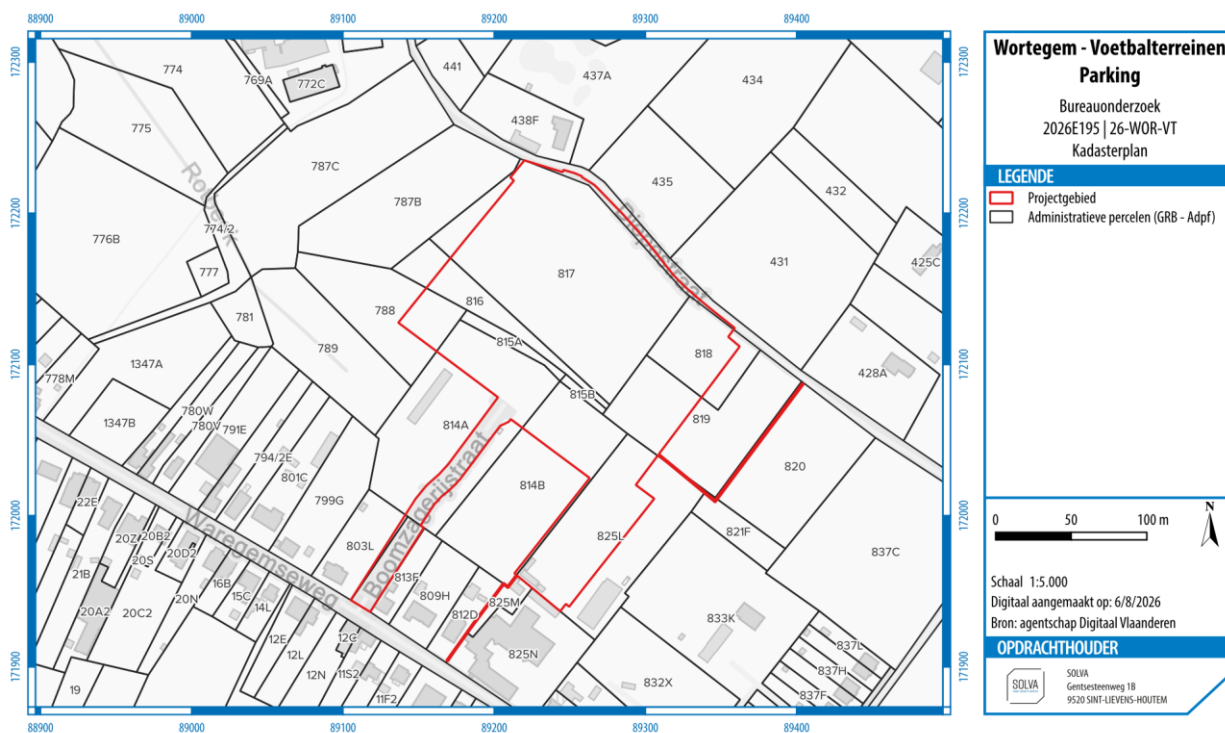
Niet van toepassing.

Figuur 1: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart.

Figuur 2: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart (detail).

Figuur 3: De kadastrale situatie ter hoogte van het projectgebied.

2.1.1 AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA

De gemeente Wortegem-Petegem wenst uitvoering te geven aan het gemeentelijk RUP 'Wortegem Sportterrein',⁷ dat voorziet in de aanleg van sportinfrastructuur in de deelgemeente Wortegem en in de herschikking van het containerpark. In een eerdere fase is het containerpark verplaatst; de huidige archeologienota heeft betrekking op de omgevingsaanvraag voor de aanleg van de sportinfrastructuur en bijhorende randinfrastructuur (groenaanleg, parking, ontsluiting, nutsinfrastructuur).

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d. 12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning** voor **stedenbouwkundige handelingen** voor de aanleg van sport- en bijhorende randinfrastructuur. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.⁸

Een groot deel van het projectgebied valt echter binnen een vastgesteld GGA (Gebied 2973).⁹ Een deel van het terrein ligt buiten dit GGA. Het gaat met name over **een aaneengesloten zone van ca. 4460 m², naast vier kleinere zones** (Figuur 4, Tabel 1). Samen hebben deze zones een oppervlakte van 5114,1 m².

Vier van de vijf zones buiten het GGA worden niet verder weerhouden voor de archeologische afweging, namelijk zones 1 t.e.m. 4 (Figuur 4, Tabel 1). Deze zones kennen een beperkte oppervlakte en laten door hun afmetingen en huidige aard geen exploitatie van het aanwezige kennispotentieel toe. Kostenbatengewijs is archeologisch onderzoek hier niet aan de orde. In het vervolg van deze archeologienota wordt daarom enkel zone 5 (ca. 4660 m²) weerhouden voor de archeologische afweging.

⁷ Plan ID: RUP_45061_214_00004_00001, in werking getreden op 1 augustus 2006, <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/408df5a9-85e4-4e05-9439-0e5265812099>.

⁸ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0 van 1 april 2019.

⁹ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/123803>.

Figuur 4: Aanduiding van het projectgebied in verhouding tot het GGA, met aanduiding van de 5 zones die buiten het GGA liggen (nrs. 1-5).

Tabel 1: Oppervlaktes van de zones gelegen buiten het GGA. Nummering zoals op Figuur 4.

Zone buiten GGA	Oppervlakte (m ²)	Aard
1	482,2	Berm Diepestraat (holle weg: helling)
2	75,0	Berm Boomzagerijstraat met aanliggende tuin
3	23,3	Fragment leidingssleuf
4	72,8	Leidingssleuf
5	4460,8	Bestaande parking en aanliggende onverharde zone

2.1.2 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKEN

In functie van de archeologische inschatting van het terrein, dient een onderscheid gemaakt te worden tussen die werken gelegen binnen het GGA en deze daarbuiten. De werken gelegen binnen het GGA zijn immers vrijgesteld van verder archeologisch onderzoek. Het GGA is daarbij het product van een eerder archeologisch onderzoek (opgraving), uitgevoerd door SOLVA in 2013-2014.¹⁰ Zoals vermeld kent het deel van het projectgebied dat weerhouden is voor de archeologische afweging een oppervlakte van ca. 4460 m².

Voor de beschrijving van de bestaande en ontworpen toestand, en voor de impactanalyse van de werken, wordt dan ook gefocust op deze zone gelegen buiten het GGA (Figuur 4: nr. 5).

2.1.2.1 DE BESTAANDE TOESTAND¹¹

Zie Bijlage 1 voor een opmetingsplan van de bestaande toestand van het projectgebied

Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 32 850 m² en is vandaag grotendeels onverhard en in gebruik als weiland/grasland (Figuur 5). Ten noorden van het huidige containerpark (dat zelf buiten het projectgebied ligt) loopt een buffergracht (ZW-NO) langs de noordoostelijke grens van het projectgebied.

¹⁰ De Maeyer et al. 2018.

¹¹ Informatie verkregen via de opdrachtgever, o.a. sloopopvolgingsplan.

Een ander deel van het gebied is verhard, enerzijds als de bestaande Boomzagerijstraat (doodlopende weg die het containerpark ontsluit naar de Waregemseweg), anderzijds als parking. Het terrein kent een vrij sterke zuidwest-noordoost helling (zie verder).

Figuur 5: Bestaande toestand van het projectgebied zoals zichtbaar op de meest recente orthofoto (2025).

Het deel van het projectgebied buiten het GGA, dat in het zuidoosten is gelegen, omvat een parking (voormalig containerpark) en aansluitend ten noordwesten een semi-verharde zone die gebruikt wordt voor materiaalopslag (voor de technische dienst gemeente Wortegem-Petegem).

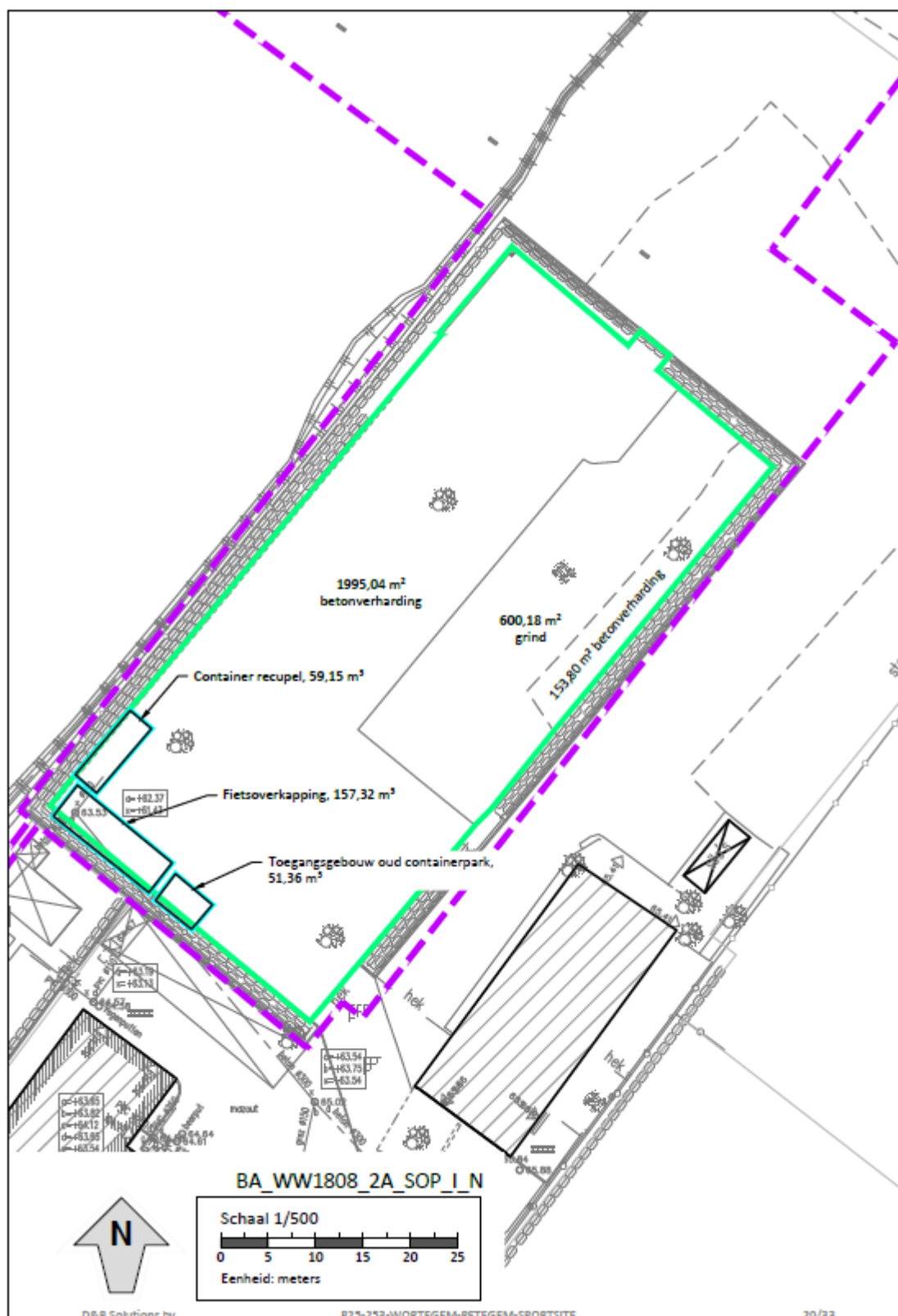
Deze huidige parking was tot 2018 het vorige, nu ontmantelde containerpark. Naast de parking omvat dit deel van het terrein een fietsenstalling en enkele opslagruimtes (Figuur 7). Het geheel wordt omgeven door een haag. Nutsvoorzieningen zijn beperkt. Ter hoogte van de parking omvatten ze een riolering onder de parking, komende van de gebouwen van de technische dienst (ten oosten van het projectgebied), en elektriciteitskabels naar één van de bijgebouwen en i.f.v. de paalverlichting. Verder zijn er enkele leidingen, nu buiten dienst, die verband houden met het vroegere gebruik als containerpark. Onder de Boomzagerijstraat zijn ook nutsvoorzieningen aanwezig, o.a. riolering en elektriciteitskabels te relateren aan de bestaande hoogspanningscabine die buiten het projectgebied ligt.

De parking bestaat uit een betonverharding (2149 m²) en een grindverharding (600 m²) (Figuur 7). In functie van het sloopopvolgingsonderzoek zijn twee boringen geplaatst, één in de betonverharding en één in de grindverharding. Deze tonen dat de betonverharding een opbouw kent van 35 cm dikte (18 cm beton + 17 cm steenslag) en dat de grindverharding een opbouw kent van 26 cm dikte (26 cm steenslag).

De TAW-waarden van het loopniveau op de parking liggen tussen +63,26 m TAW en +64,55 m TAW. De laagste waarden liggen langs de noordwestelijke lange zijde en de noordwestelijke hoek, de hoogste waarden liggen langs de zuidoostelijke lange zijde en de zuidoostelijke hoek. Het terrein helt met andere woorden licht af van zuidoost naar noordwest. Eenzelfde hellingsrichting zien we op het terreingedeelte ten noorden van de parking, met hoogtes tussen +62,51 m TAW en +63,88 m TAW (zie ook Bijlage 1).

Figuur 6: Zichten op de parking en bestaande bijgebouwen(© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).

Figuur 7: Plan van de bestaande parking, met aanduiding van de bijgebouwen en de verhardingstypes (uit Sloopopvolgingsplan, verkregen via opdrachtgever).

2.1.2.2 DE ONTWERPEN TOESTAND

Zie Bijlages 2-7 voor grondplannen en profielen van de ontworpen toestand.

De geplande werken voor het volledige projectgebied omvatten (Bijlage 2):

- de aanleg van twee voetbalvelden (kunst- en natuurgras), inclusief de nodige reliëfwerken;
- de bouw van een kantine tussen de twee velden;
- de aanleg van nutsinfrastructuur (huisaansluitingen kantine, afwatering drainage kunstgrasveld)
- de aanleg van een nieuwe parkeerzone;
- de aanleg van vijf waterbuffers (bekkens en grachten);
- en landschapsinrichting bestaande uit groenaanplant en wandelpaden.

De werken gelegen buiten het GGA omvatten (Figuur 8, Figuur 9):

- de sloop van de bestaande bijgebouwen;
- de aanleg van de parkeerzone (ca. 2795 m²);
- een gedeelte van een buffergracht die parallel loopt met de parkeerzone (een deel van de gracht ligt binnen de aangeduide GGA-zone, maar buiten het in 2013-2014 opgegraven terrein) (ca. 125 m²);
- een klein deel van het nieuwe kunstgrasveld (ca. 275 m²);
- een deel van een buffergracht die parallel loopt met het kunstgrasveld (ca. 87 m²);
- overige groenaanleg (aanplanten hagen en bomen) en kleinschalige infrastructuur (verharde voetpaden) (ca. 1180 m²).

Deze werken worden hieronder verder toegelicht.

De parkeerzone en aanliggende rijweg

De nieuwe parking kent een opbouwdikte van maximaal 44 cm (Figuur 10), de aanliggende rijweg (die voor de ontsluiting zorgt) kent een opbouwdikte van 35 cm. Ze worden aangelegd onder een lichte helling van zuidoost naar noordwest, dit in functie van de afwatering richting de nieuw aan te leggen buffergracht. De reliëfwerken zijn in te schatten op basis van een profiel parallel met de helling (T6: Figuur 11) en twee profielen die dwars op de helling lopen (T7 en T8: Figuur 9, Figuur 12, Figuur 13). Hierbij moet vermeld worden dat T6 op zich de parking niet omvat, maar wel de aanliggende rijweg.

Profiel 6 toont hoe het ontworpen maaiveld over een groot deel van de rijweg lager komt te liggen dan het bestaande maaiveld. Het gaat over een verschil van maximaal 30 cm. Op zo'n 10 m van de grens met het GGA ligt een kantelpunt: in deze strook van 10 m komt het ontworpen maaiveld maximaal ca. 45 cm hoger komen te liggen. De opbouwdikte in rekening brengend (35 cm en 44 cm) wordt er uitgegraven tot op een diepte van maximaal 74 cm; dit daalt dan gradueel richting noordwesten tot minimaal 35 cm (opbouwdikte rijweg) op het punt waar het huidige en ontworpen maaiveld gelijk blijven. Vanaf dan wordt er ligt in ophoging gewerkt maar moet er voor de parkingzone ook rekening gehouden worden met de uitbraak van de bestaande verharding (opbouwdikte 35 cm).

Profiel 7 ligt ongeveer op het omslagpunt van afgraving (ten oosten van de profiellijn) naar ophoging (ten westen) t.o.v. het huidige maaiveld. Dit profiel toont dan ook dat het nieuwe maaiveld van zuidwest naar noordoost hoger dan tot licht lager dan het bestaande maaiveld te liggen: in het zuidwesten gaat het om een verschil van ca. +50 cm, in het noordwesten gaat het om een verschil van ca. -6 cm. In deze zone is de bodemingreep dus eerder beperkt in oppervlakte en diepte, maar moet wel rekening gehouden worden met de opbraak van de bestaande verharding (max. 35 cm dik).

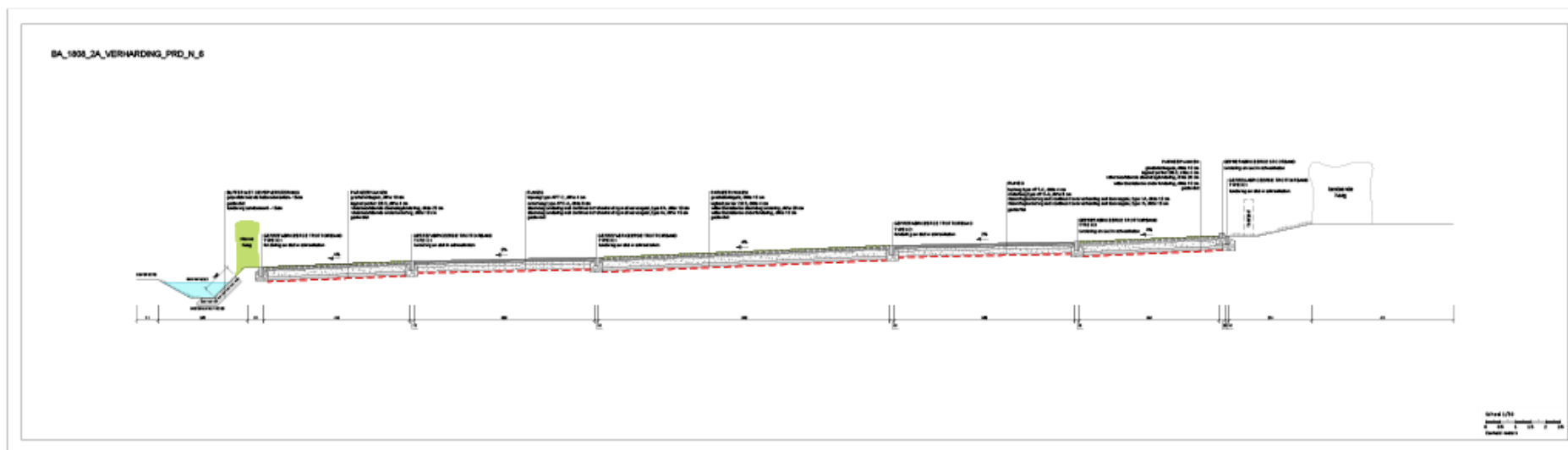
Ter hoogte van het zuidoostelijke deel van de parking (T8) komt het nieuwe maaiveld over de volledige lengte lager te liggen dan het huidige maaiveld. Het gaat over een verschil van -7 cm in het zuidwesten tot ca. -25 cm in het noordoosten. Rekening houdend met de opbouwdikte van 44 cm wordt hier dus afgegraven tot op -53 à -69 cm diepte t.o.v. het huidige maaiveld. De bestaande verharding kent een opbouwdikte van 35 cm (beton) en 26 cm (steenslag) zodat hier, ten opzichte van de huidige verharding, een bijkomende afgraving zal plaatsvinden van maximaal 7 tot 43 cm.

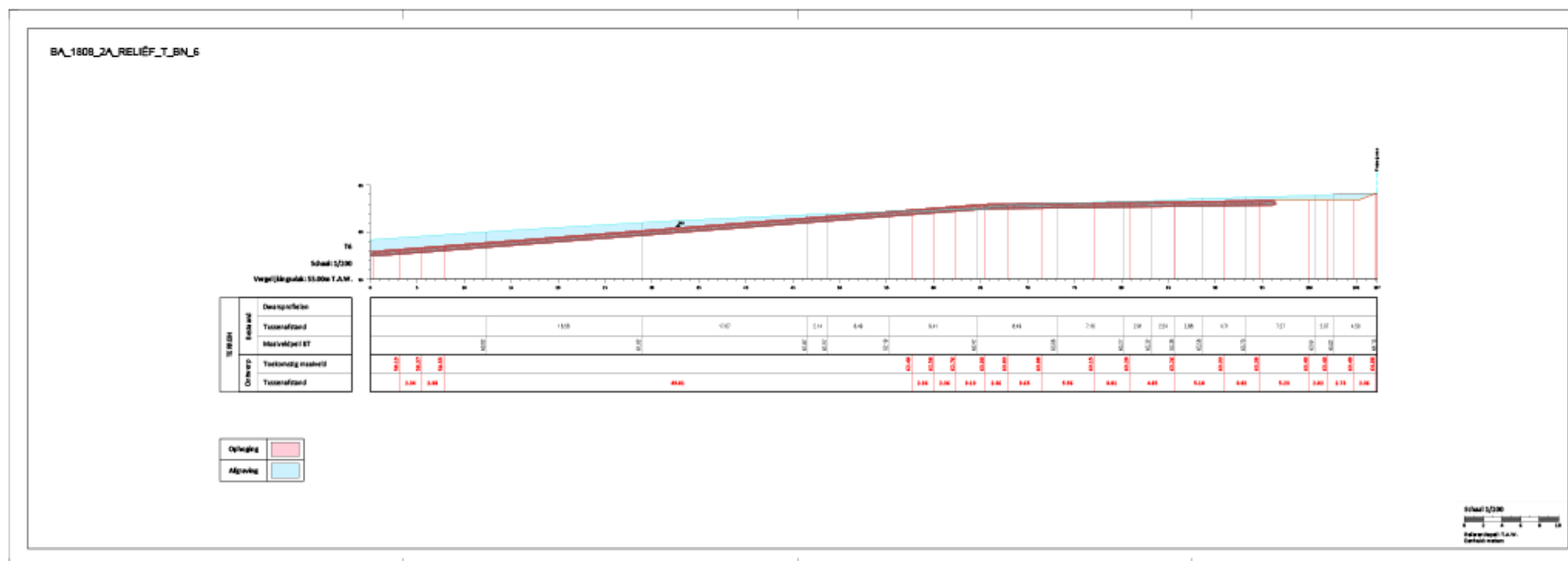
Figuur 8: Aanduiding van de zone buiten het GGA, in relatie tot de ontworpen toestand (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).

Figuur 9: Aanduiding van de ontworpen toestand ter hoogte van de zone gelegen buiten het GGA, met aanduiding van de terreinprofielen T5, T6, T7, T8 (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever)

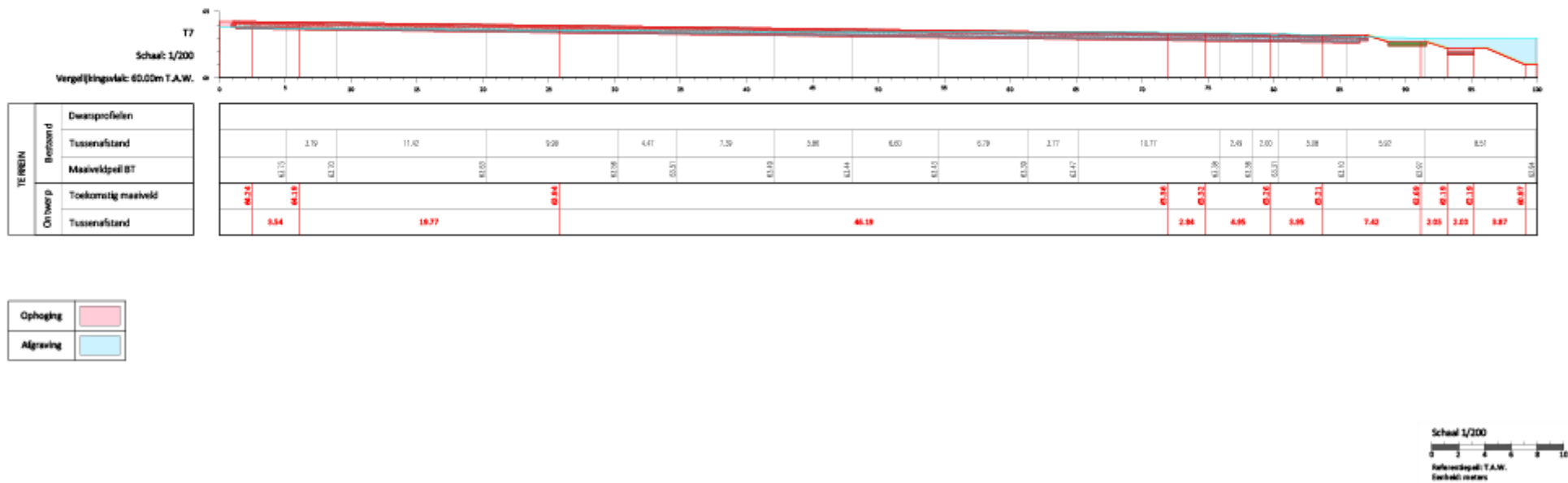

Figuur 10: Doorsnede van de opbouw van de nieuwe parking en de aanliggende buffergracht (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).

Figuur 11: Profiel 6, verhouding bestaand vs. ontworpen reliëf (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever). Enkel het deel tussen 65-107 m ligt buiten het GGA en is hier relevant.

BA_1808_2A_RELIËF_T_BN_7

Figuur 12: Profiel 7, verhouding bestaand vs. ontworpen reliëf (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).

De buffergracht langs de parkeerzone

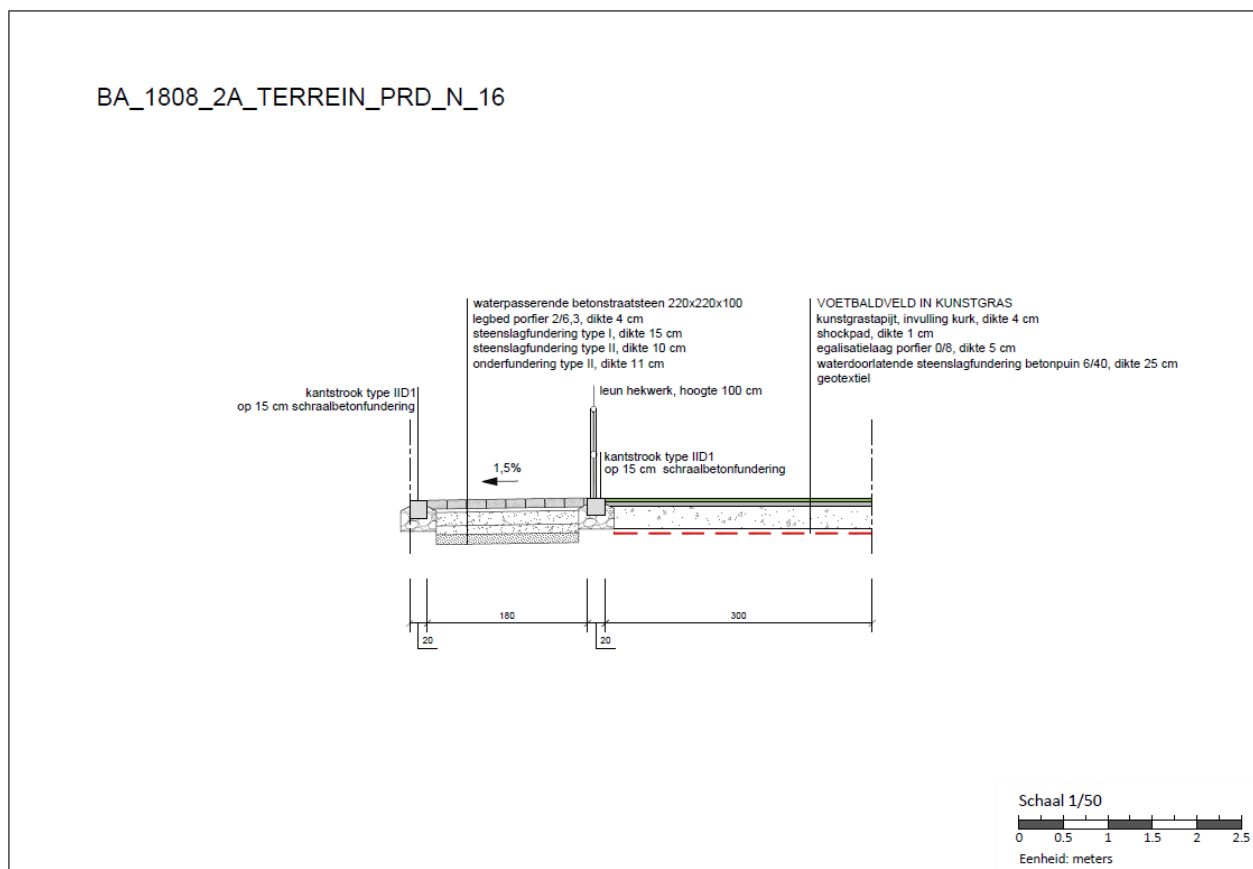
De buffergracht langs de parkeerzone ligt pal op de grens van het GGA. De oostelijke zijde van de gracht ligt buiten het GGA (Figuur 8).

De buffergracht wordt uitgegraven met een komvormig profiel, over een lengte van ca. 79 m, een breedte van 298 cm en tot op een diepte van 60 cm -mv (Figuur 10). Aan één zijde (richting parking, oostelijke zijde) wordt extra fundering voorzien met een opbouwdikte van 30 cm. Hier bedraagt de uitgraving dus -90 cm.

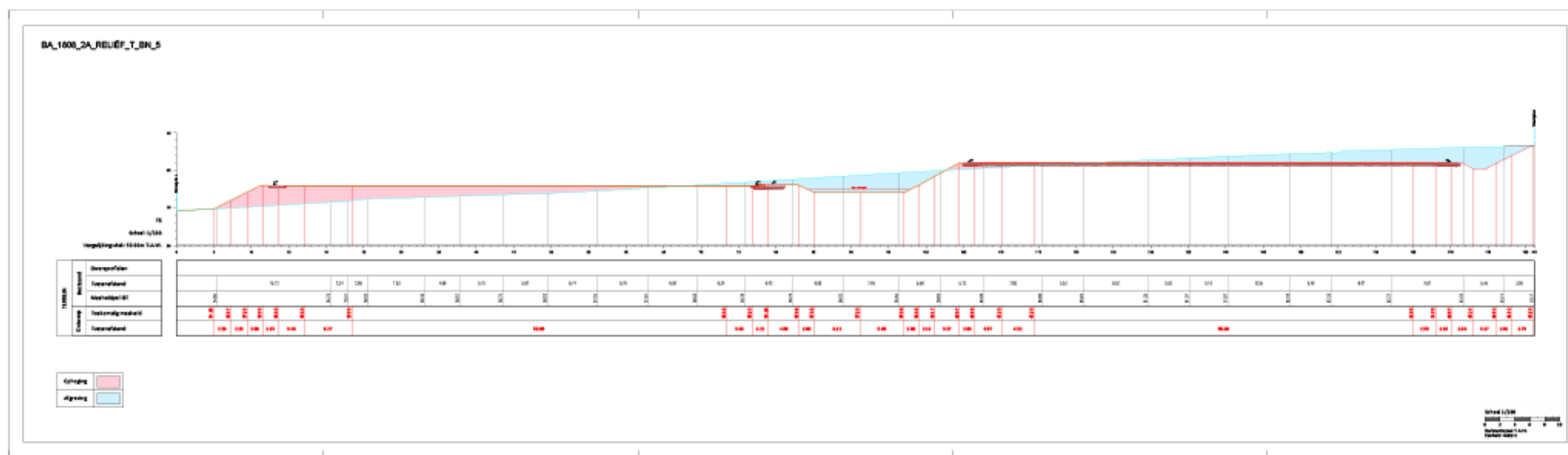
Het kunstgrasveld en de buffergracht parallel met het veld

De zuidoostelijke hoek van het kunstgrasveld ligt buiten het GGA. Het veld kent een opbouwdikte van 35 cm. Het omliggende verharde pad kent een opbouwdikte van 40 cm (Figuur 14). Ten zuidoosten van en parallel met de lange zijde van het veld wordt een buffergracht aangelegd.

Om het kunstgrasveld waterpas aan te leggen, vinden er reliëfwijzigingen plaats. Het projectgebied ligt namelijk op een vrij sterke helling naar het noordwesten. Ter hoogte van de zone buiten het GGA gaat het om een afgraving van ca. 1,35 m - 2,06 m. De buffergracht wordt verder uitgegraven tot 75 cm onder het niveau van het kunstgrasveld. Ten opzichte van het huidige reliëf bedraagt dit een uitgraving van ca. 2,75 m, dit over een breedte van ca. 2 m.

Figuur 14: Opbouw van het kunstgrasveld en aanliggende pad (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever).

Figuur 15: Profiel 5, verhouding bestaand vs. ontworpen reliëf (© Studiebureau Lobelle, via opdrachtgever). Enkel het deel tussen 156-181 m ligt buiten het GGA en is hier relevant.

Overige groenaanleg (aanplanten hagen en bomen) en kleinschalige infrastructuur (voetpaden)

De wandelpaden kennen een opbouwdikte van 40 cm. Ze worden aangelegd in de zone tussen het kunstgrasveld en de parking. Dit gebied wordt trapsgewijs afgegraven om het hoogteverschil tussen parking en kunstgrasveld te overbruggen (zie T7: Figuur 12). Het gaat om een niveauverschil tussen het bestaande en ontworpen maaiveld van 0,2 m tot 2,00 m.

De groenaanleg binnen het relevante gebied omvat het aanplanten van 12 bomen en andere beplanting, waaronder een nieuwe haag tussen de parking en de buffergracht. Van deze 12 bomen liggen er 8 ter hoogte van de parking en 4 tussen de parking en het kunstgrasveld.

2.1.2.3 SAMENVATTING

Het deel van het projectgebied gelegen buiten het GGA, en met andere woorden het deel van het projectgebied dat hier relevant is, heeft een oppervlakte van ca. 4460 m². Qua geplande werken valt het uiteen in twee zones: enerzijds de aanleg van de parkeerzone, anderzijds de zone van het kunstgrasveld.

De parkeerzone is momenteel grotendeels verhard, waarbij de opbouwdikte ca. 26-35 cm bedraagt. Het ontworpen maaiveld komt over het grootste deel lager te liggen dan het huidige maaiveld. De maximale afgraving t.o.v. dit huidige maaiveld bedraagt ca. 74 cm in het oosten; dit daalt dan naar 44 cm (= opbouwdikte ontworpen verharding, daar waar het maaiveld gelijk blijft) tot minimaal 35 cm in het westen (= opbraak bestaande verharding, daar waar het ontworpen maaiveld hoger komt te liggen). Bijkomend wordt parallel met de parkeerzone een buffergracht aangelegd op 90 cm -mv (incl. bijkomende fundering). Het gedeelte van de gracht buiten het GGA heeft een oppervlakte van ca. 120 m² en kent logischerwijs een lijnvormige morfologie. Tot slot worden ter hoogte van de parking ook 8 bomen aangeplant.

De zone van het kunstgrasveld (ca. 930 m²) ziet grootschalige afgravingen, tussen 1-2 m -mv. Hier moet de opbouwdikte van de paden en het voetbalveld nog aan toegevoegd worden, respectievelijk 40 cm en 35 cm. De flankerende buffergracht wordt over een breedte van 2 m uitgegraven tot op ca. 2,75 m -(huidig) mv.

2.1.3 DE ONDERZOEKSOPDRACHT

2.1.3.1 VRAAGSTELLING

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de voetbalterreinen, kantine en parking heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

2.1.3.2 DE RANDVOORWAARDEN

Niet van toepassing.

2.1.4 WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK

2.1.4.1 MOTIVERING VAN DE ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODEN EN -TECHNIEKEN

STRATEGIE

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

METHODEN EN TECHNIEKEN

Met het oog op een gemotiveerd advies is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbare georeferentie kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

2.1.4.2 ORGANISATIE VAN HET BUREAUONDERZOEK

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door erkend archeoloog Ewoud Deschepper. Opmaak van de figuren en de georeferentie geschiedde door Ewoud Deschepper. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Ewoud Deschepper, Wouter De Maeyer en Bart Cherretté.

2.1.4.3 ASPECTEN WAARVOOR HET ADVIES VAN SPECIALISTEN WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.4 ASPECTEN WAARVOOR ALGEMENE WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.5 MOTIVERING VAN DE GESELECTEERDE BRONNEN

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de **bodemsoorten**. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens zijn online opgezocht via de Bodemverkenner (www.dov.vlaanderen.be) en de Geopunt-kaart (www.geopunt.be), de kaarten zelf zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van deze kaarten is de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het belangrijkste beschikbare **historisch kaartmateriaal** is vooral geraadpleegd om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is georeferentie geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van het kaartenmateriaal is het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Voor het archeologisch kader is de Centrale Archeologische Inventaris (**CAI**) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen. De aan- of afwezigheid van archeologische sporen dient met verder archeologisch onderzoek vastgesteld te worden.

De **ontwerpplannen en informatie over de bestaande toestand** zijn door de gemeente Wortegem-Petegem ter beschikking gesteld.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

2.2 ASSESMENTRAPPORT

2.2.1 METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA

Het assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het **bureauonderzoek**: dit zijn alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2.2 CONSERVATIE-ASSESSMENT

Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door **SOLVA** digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks “in-huis” wordt geback-up’t en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de **SOLVA**-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij dit bureauonderzoek niet van toepassing.

2.2.3 DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING

2.2.3.1 ALGEMENE LANDSCHAPPELIJKE EN GEOGRAFISCHE SITUERING

Wortegem is een deelgemeente van Wortegem-Petegem en is gelegen in het zuidwesten van de provincie Oost-Vlaanderen. Het projectgebied bevindt zich ten noordwesten van de dorpskern van Wortegem, tussen de Diepestraat en de Waregemseweg (Figuur 1, Figuur 2). Het terrein wordt ontsloten door de Boomzagerijstraat.

Het projectgebied valt volgens het Gewestplan grotendeels in agrarisch gebied en voor een klein deel in ‘woongebied met landelijk karakter’. Het gemeentelijk RUP¹² dat aan basis ligt van de geplande werken, voert echter bestemmingswijzigingen in (Figuur 16). Meer bepaald ligt het grootste deel van het projectgebied in ‘zone voor gemeenschapsvoorzieningen’. Kleine delen liggen in een bufferzone en een zone voor tuinen. Het gaat hierbij om de huidige ontsluitingsweg (Boomzagerijstraat).

¹² <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/408df5a9-85e4-4e05-9439-0e5265812099>.

Figuur 16: Aanduiding van het projectgebied op het Gewestplan en het gemeentelijk RUP.

2.2.3.2 AARDKUNDIGE EN HYDROGRAFISCHE SITUERING

ALGEMENE GEOLOGISCHE EN GEOMORFOLOGISCHE SCHETS VAN DE REGIO¹³

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de grens tussen twee districten in de ecoregio van de westelijke interfluvia, meer bepaald tussen het zandig Leie-Schelde interfluvium en het lemig Leie-Schelde interfluvium. Beide districten hebben een sterk golvend tot heuvelachtig reliëf en verschillen van elkaar op basis van de bodemtextuur. Het zandig interfluvium is gekenmerkt door een zandige tot lemige zandbodem en het lemig interfluvium heeft een bodem bestaande uit lemig zand of (lichte) zandleem. De districtsgrens is gekoppeld aan de 45 m hoogtelijn, waardoor het onderzochte gebied eerder in het lemig Leie-Schelde interfluvium lijkt te liggen.

2.2.3.2.1 GEOLOGIE

De Tertiaire afzettingen vormen subhorizontale lagen die zacht afhellen naar het noorden. In de zandleemstreek behorend tot het Scheldebekken liggen de Tertiaire formaties op heel wat plaatsen dicht bij het oppervlak. Ze bestaan hoofdzakelijk uit mariene kleiige en zandige sedimenten. Volgende lagen komen voor: Formatie van Gent; Formatie van Tielt (Lid van Egem); Formatie van Kortrijk (leden van Aalbeke – Moen).

Terrasafzettingen van het Midden-Pleistoceen (Mindelglaciaal) komen voor op het peil van ca. 60 m ter hoogte van Wortegem-Knock, Kruishoutem en Ooike. Ze bestaan uit grof grintrijk zand en bereiken een dikte van max. 3 m. Het verdere verloop van het Midden-Pleistoceen wordt gekenmerkt door sterke erosie.

De zandlemige lössmantel behoort tot de afzettingen van het Boven-Pleistoceen (Würm-glaciaal). Hoewel de reliëfvormen hierdoor afvlakten, komen de hoofdtekken van het huidige reliëf nog grotendeels overeen met die van het versneden Tertiair substraat. De accumulatie van de lössmantel gebeurde onder koude, relatief droge omstandigheden met tussenfasen gekenmerkt door solifluxie en afspoeling. Het eolisch materiaal is hoofdzakelijk afkomstig uit het toenmalig droogliggend Noordzeebekken en werd vooral tijdens

¹³ We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen. In het concept 'ecodistrict' worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken: Sevenant et al. 2002.

sneeuwstormen afgezet. Veelal sedimenteerde het materiaal pas definitief na het smelten van de sneeuw en na een transport door het smeltwater. Hierdoor vertoont de afzetting dikwijls een duidelijke stratigrafie. De oorsprong is dus niveo-eolisch of niveo-fluviaal. Op de sterkst geëxposeerde gedeelten is de Quartaire deklaag dun en vertoont ze een bijmenging met het onderliggend substraat.

De Holocene formaties omvatten recente alluviale en colluviale afzettingen in de valleien (beken).

2.2.3.2.2 RELIËF

Het reliëf is zwak tot zeer zwak golvend, met een algemene helling naar het noordoosten. Vanaf Wortegem-Knock over Kruishoutem strekt zich een betrekkelijk smalle, vlakke rugzone uit, waarvan de hoogte schommelt tussen 60 en 75 m. Deze ruggen komen verder naar het ZW ook voor, waarvan de hoogste delen ter hoogte van Bellegem en Heestert gelegen zijn. In het zuiden van het ecodistrict helt het golvend leemlandschap af naar het zuiden.

De oostflank van de ruggen werd door kleine riviertjes tamelijk intens ingesneden, waardoor een reeks evenwijdige, smalle naar het NO georiënteerde en dalende ruggen tussen de dalhoofden zijn overgebleven. Veelal zijn deze valleitjes door een steilrand begrensd. Ook de westflank van deze ruggen werd sterk uitgeschuurd door de beken. De rug vormt de scheiding tussen het verzamelgebied van de Leie en de Schelde. Bijna loodrecht op de beekvalleien lopen plaatselijk kleine, secundaire depressies uit, waardoor het reliëf in de nabijheid van de valleien sterk wordt geaccentueerd. Te Eine en Heurne zijn de ruggen daarentegen sterk afgeplat en breed.

In Petegem, Eine, Melden en Leupegem palen laag gelegen gebieden met een duidelijk microreliëf aan de vallei van de Schelde. Naar het achterland worden ze door een meestal sterke helling (8%) afgezoomd. Het algemeen niveau stijgt zeer geleidelijk van 10-15 m op de valleirand tot ca. 25 m aan de voet van de helling.

2.2.3.2.3 GEOMORFOLOGIE

De hoofdtrekken van het huidige reliëf komen nog grotendeels overeen met die van het versneden Tertiair oppervlak, afgevlakt door de Quartaire dekmantel. Het reliëf werd bepaald door het hydrografisch net en de aard van het Tertiaire substraat. Zwaar kleiige en/of harde zandsteenlagen en grindlagen boden beter weerstand aan de erosie. Ze vormen het substraat van de steile hellingen en heuveltoppen en bepalen een heuvelig reliëf. Boven het meer erodeerbare substraat is het reliëf doorgaans golvend.

Grotere löss- en sneeuwafzettingen op de lijzijden en ongelijke insolatie volgens oriëntatie van de hellingen in een periglaciaal milieu zouden een voorname rol gespeeld hebben bij de vorming van de dalasymmetrie.

2.2.3.2.4 BODEMS

Licht-zandleemgronden: deze gronden liggen op de lokale dekzandruggen langs de Scheldevallei en vormen een smalle overgangszone tussen de lemig-zandgronden en de zandleemgronden. Het zijn overwegend gronden met Bt-horizont (Pba, Pca) of verbrokkelde Bt-horizont (Pbc, Pcc, Pdc). Ze zijn droog op de hoogste ruggedeelten, matig droog en matig nat op de randen. Licht-zandleemgronden met plaggendeck beslaan een kleine oppervlakte te Huise. De gronden zonder profielontwikkeling komen in beekvalleien voor; ze variëren van droog tot zeer nat. Enkele van deze gronden zijn hoog gelegen en staan onder invloed van stuwwater.

Zandleemgronden: de natuurlijke drainering in deze gronden is sterk uiteenlopend. De zwak en matig gleyige zandleemgronden vormen in het noorden de overgang tussen leemgronden en licht-zandleem- en lemig-zandgronden. Op de goed ontwaterde interfluviale ruggen komen overwegend grijsbruine podsolachtige gronden voor. Bij een onvoldoende natuurlijke drainering overheersen de gedegradeerde podsolachtige bodems. De substraatgronden treft men meestal aan op toppen en steile hellingen: ze hebben een matige, onvoldoende of slechte drainering. Te midden van de gronden met substraat op geringe diepte komen vaak ontsluitingen van de Tertiaire klei voor. Deze ontsluitingen hebben een slechte natuurlijke ontwatering en dragen bodems waarvan de profielontwikkeling niet kan worden gedefinieerd. Plaatselijk liggen op de hellingen en in kleine depressies colluviale gronden op zandleem. In de valleien zijn het matig gleyige tot zeer sterk gleyige alluviale gronden.

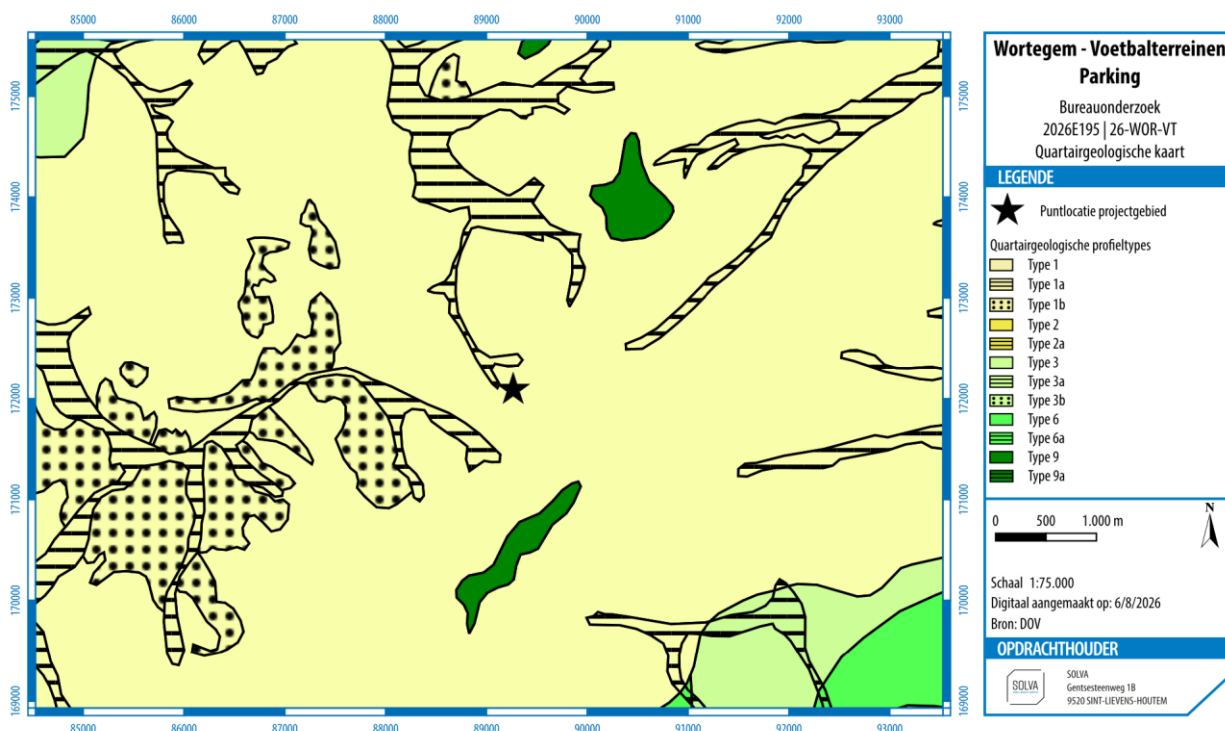
Leemgronden: de leemgronden zijn nauw verwant met de zandleemgronden. Het zijn overwegend diepe leemgronden met textuur-B-horizont of met structuur-B-horizont en met matige tot onvoldoende natuurlijke drainering. Enkele ondiepe leemgronden met klei-zandsubstraat of kleisubstraat worden op hellingen aangetroffen.

De goed gedraineerde gronden op colluviaal leem beslaan smalle stroken aan de oorsprong van droge secundaire depressies. De matig goed en onvoldoende gedraineerde gronden op colluviaal leem vormen meestal doorlopende stroken in de secundaire depressies en aan de rand van de beekvalleien. De tamelijk slecht gedraineerde gronden op alluviaal lemig materiaal liggen in de kern van de beekvalleien.

Kleigronden: de kleigronden worden hoofdzakelijk in enkele beekvalleien aangetroffen. Het zijn hydromorfe alluviale gronden op klei en zware klei. Op sommige toppen en hellingen komen ontsluitingen van de Tertiaire klei voor. Deze gronden vertonen meestal geen duidelijke profielontwikkeling en hebben een matige tot slechte natuurlijke drainering.

HET PROJECTGEBIED

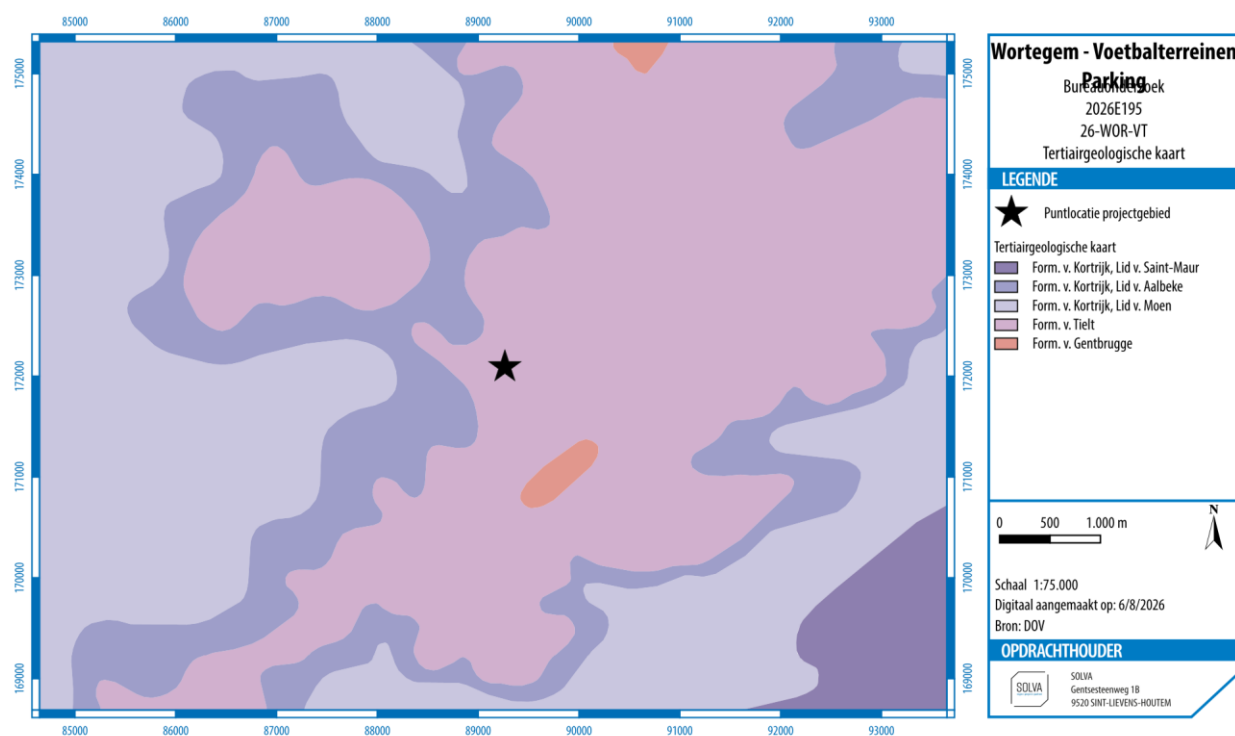
De **Quartaargeologische profieltypekaart** karakteriseert het projectgebied als Type 1: Geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (Figuur 17).

Figuur 17: Aanduiding van het projectgebied op de Quartaargeologische kaart.

Op de **Tertiairgeologische profieltypekaart** is te zien dat het projectgebied gelegen is op de Formatie van Tielt (Figuur 18). Eerder terreinonderzoek toonde aan dat deze Tertiaire afzettingen als gevolg van erosie van het Quartair dagzomen over grote delen van het projectgebied.¹⁴

¹⁴ De Maeyer et al. 2018.

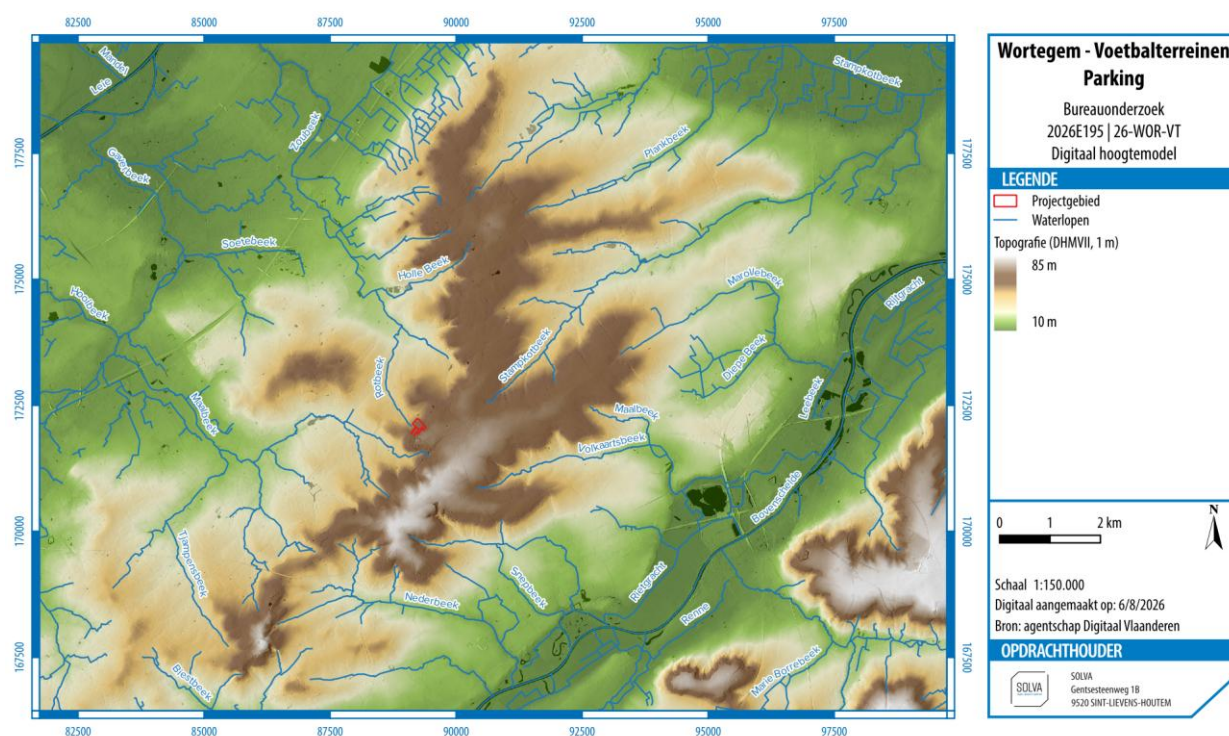

Figuur 18: Aanduiding van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart.

Voor het gebied is **geen geomorfologische kaart** beschikbaar.

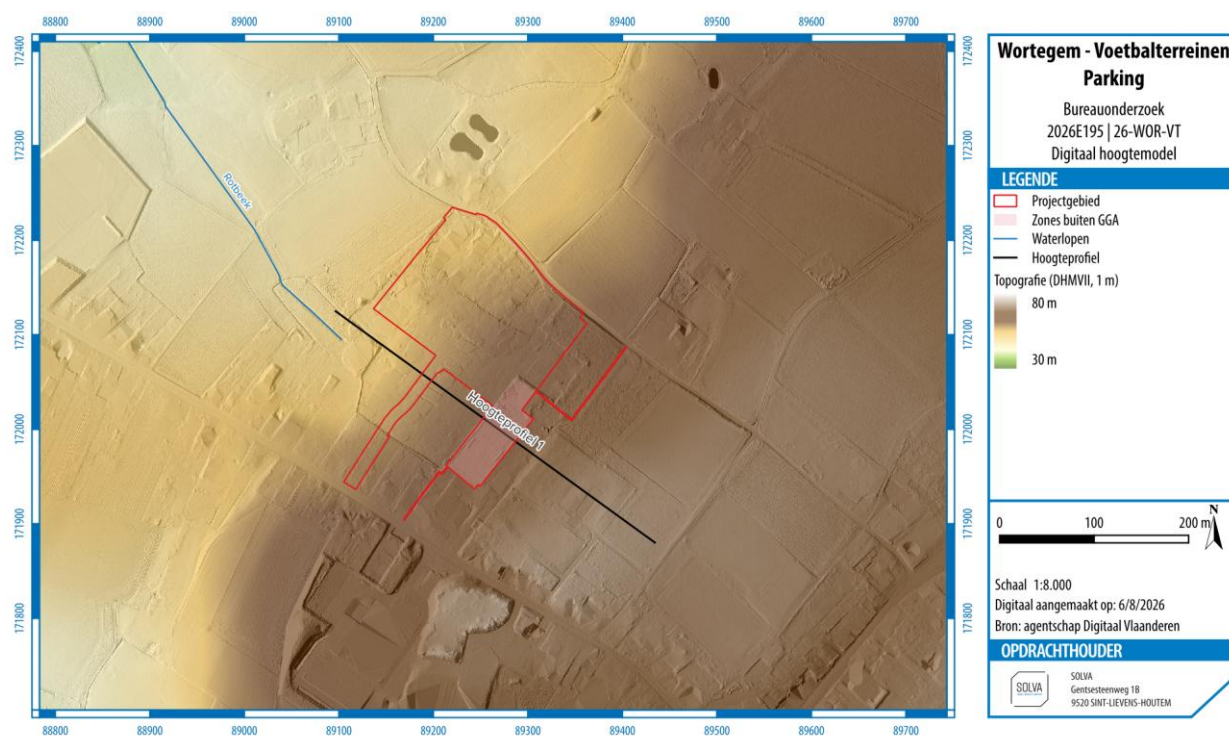
2.2.3.3 FYSISICH-GEOGRAFISCHE SITUERING

Het Digitaal Hoogtemodel toont hoe Wortegem en het projectgebied gelegen zijn op de westelijke flank van een grote, ruwweg ZW-NO lopende rug die ten westen van de Schelde ligt (Figuur 19). Op deze rug en haar flanken ontspringen verschillende waterlopen, waaronder de Rotbeek. Meer bepaald ontspringt deze waterloop net ten westen van het projectgebied.

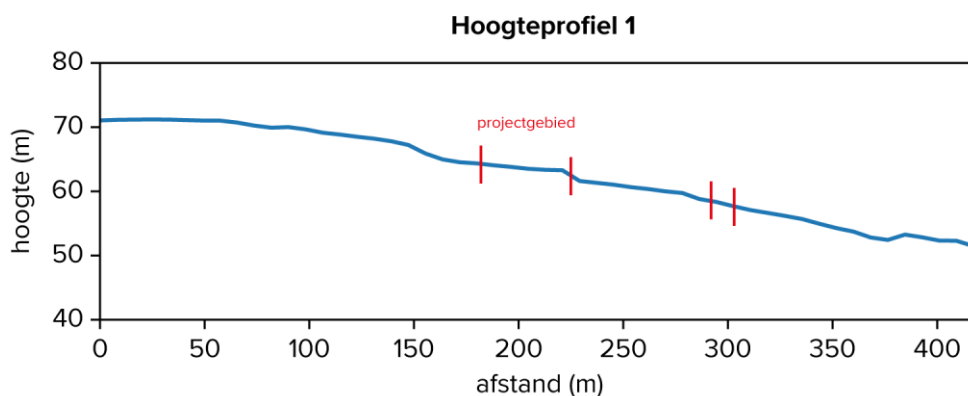

Figuur 19: Topografische ligging van het projectgebied.

Het projectgebied zelf is **onderdeel van een westwaarts dalende helling (hellingspercentage ca. 2,5-3,0%)** (Figuur 20, Figuur 21). De hoogtes binnen het projectgebied schommelen tussen ca. +64,7 m (zuidoostelijke hoek) en +52,6 m TAW (noordwestelijke hoek).

Figuur 20: Detail van de topografie ter hoogte van het projectgebied, met aanduiding van het ZO-NW lopende hoogteprofiel.

Figuur 21: Hoogteprofiel 1 (ZW-NO), aangeduid op Figuur 19.

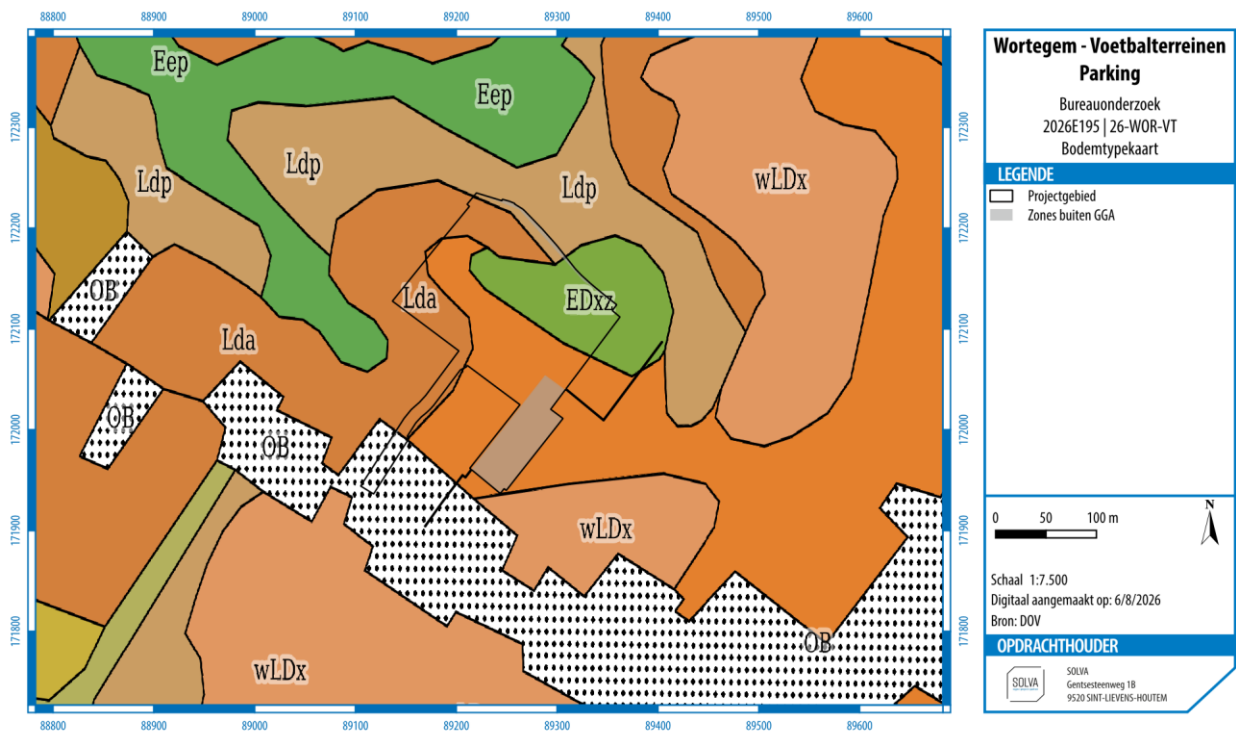
De **potentiële bodemerosiekaart** toont voor het projectgebied geen informatie, maar voor de omliggende percelen varieert het de waarde van 'zeer laag' tot 'hoog'. Eerder terreinonderzoek wees op de zeer hoge mate van erosie waaraan het terrein in het verleden is blootgesteld.¹⁵ Deze erosie lijkt vooral tijdens de volle middeleeuwen plaatsgevonden te hebben.

¹⁵ De Maeyer et al. 2018.

De **bodemkaart** geeft aan dat er verschillende bodemtypes aanwezig zijn binnen het projectgebied (Figuur 22):

- Lda: Matig natte zandleembodem met textuur B horizont
- Ldp: Matig natte zandleembodem zonder profiel
- EDxz: Zwak tot matig gleyige kleibodem met onbepaald profiel
- wLca: Matig droge zandleembodem met textuur B horizont
- OB: bebouwde gronden

Figuur 22: Het projectgebied aangeduid op de bodemtypekaart.

2.2.3.4 GRONDGEBRUIK

Een **recente luchtfoto** uit 2025 toont dat het projectgebied grotendeels in gebruik is als grasland (Figuur 23). De Boomzagerijstraat is aanwezig alsook de huidige parking. Het projectgebied sluit aan bij een bebouwde zone langsheen de Waregemseweg, en bij een open landbouwlandschap met meer verspreide bebouwing, ten noorden van deze straat.

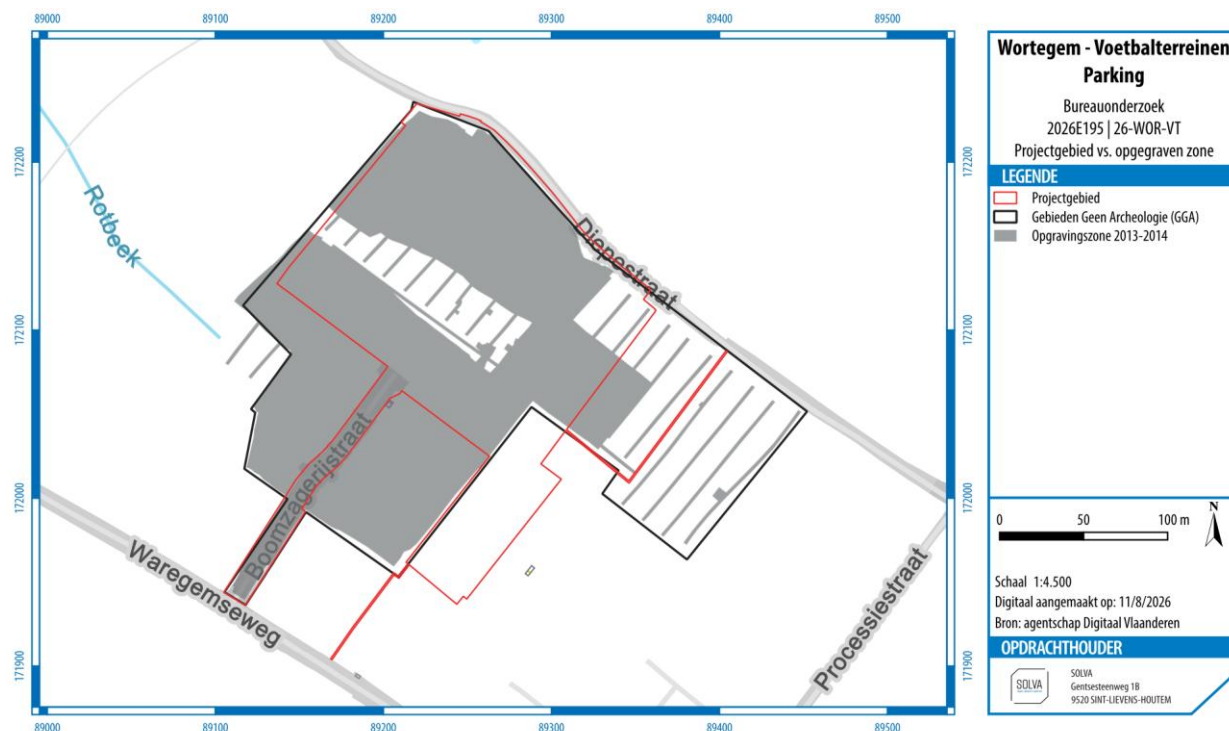
Een gedetailleerde beschrijving van de bestaande toestand van het projectgebied wordt gegeven onder 2.1.2.1.

Figuur 23: Orthofoto uit 2025, die het recente/huidige landgebruik ter hoogte van het projectgebied toont.

2.2.3.5 SPECIFIEKE TERREININFORMATIE

Een groot deel van het projectgebied is aangeduid als GGA, volgend op een archeologische opgraving uitgevoerd in 2013-2014.¹⁶ Een aaneengesloten zone van ca. 4460 m² ligt buiten dit GGA en vormt zo het onderwerp van de archeologische inschatting in deze archeologienota.¹⁷ Deze zone grenst in het westen en het noorden aan het opgegraven gebied (Figuur 24). De bodemkundige en archeologische informatie uit de opgraving is met andere woorden zeer relevant voor de inschatting van het huidige gebied.

Figuur 24: Aanduiding van het projectgebied in relatie tot het GGA en de in 2013-2014 opgegraven zone.

2.2.3.5.1 BODEMKUNDIGE INFORMATIE

Het terreinonderzoek toonde de aanwezigheid van drie 'bodemsorten' op het aangelegde archeologische niveau (d.i. onder de ploeglaag): Quartaire zandleem, Tertiaire klei, en Holocene colluvium (Figuur 25). Nabij de zone buiten het GGA dagzoomt het Tertiair grotendeels, maar is er ook een NW-ZO lopende 'band' van Quartaire zandleem met daarbinnen zones colluvium. De Tertiaire afzettingen omvatten de Formatie van Tielt, Lid van Egem/Lid van Mont-Panisel; en meer bepaald de dieperliggende kleihoudende sedimenten met zandsteenbanken die onderdeel zijn van dit Lid.¹⁸

De topografie van het terrein heeft tot gevolg dat een groot deel van dit terrein sterk geërodeerd is, namelijk daar waar het Tertiair dagzoomt. Dit heeft tot gevolg dat bepaalde sporen slechts ondiep bewaard zijn. Andere delen van het terrein zijn echter afgedekt met colluvium, wat de bewaring van de sporen dan weer ten goede komt.¹⁹

¹⁶ De Maeyer et al. 2018.

¹⁷ Vier kleinere zones die buiten het GGA liggen, worden hier buiten beschouwing gelaten wegens hun kleinere oppervlakte en smalle breedte.

¹⁸ Mikkelsen & Laloo 2014.

¹⁹ De Maeyer et al. 2018, 27.

Figuur 25: Aantroffen bodemsoorten op het archeologisch aangelegde niveau, op de opgraving Wortegem-Diepestraat (De Maeyer et al. 2018).

2.2.3.5.2 DIEPTE VAN HET ARCHEOLOGISCH NIVEAU

De diepte van het archeologisch niveau is niet gelijkmatig over het opgegraven terrein. Dit is in verband te brengen met de topografie van het terrein, de wisselende 'bodemsoorten' en de aanwezigheid van grote sporen (i.c. holle wegen), ter hoogte waarvan dieper afgegraven diende te worden om een duidelijk beeld te verkrijgen.²⁰

De opgraving sluit langs twee zijden aan bij de zone buiten het GGA: enerzijds een ZW-NO lopende sleufwand (met een lengte van ca. 129 m), die aansluit bij de noordwestelijke lange zijde van de parking; anderzijds een NW-ZO lopende sleufwand die haaks op de andere sleufwand staat en de zone buiten het GGA langs de noordelijke korte zijde begrensd (ca. 48,5 m lengte). De diepte van het archeologisch niveau is ter hoogte van beide sleufwanden bepaald door het vergelijken van de opgemeten TAW-waarden voor sporen langs/nabij de sleufwand gelegen met de opgemeten TAW-waarden van de sleufwand (die steeds op maaiveldniveau is ingemeten); en door het bekijken van de terreinfoto's.

Langs de ZW-NO lopende sleufwand ligt het aangelegde archeologisch niveau ter hoogte van het zuidwestelijke einde van de sleufwand op ca. 25 cm -mv (+61,76 m TAW). Een 13-tal meter in NW richting ligt het niveau op ca. 30-40 cm -mv (+61,53 m TAW) (Figuur 26). Dit daalt verder tot ca. 85 cm -mv op zo'n 70 m in NW-richting (+61,2 m TAW). Dit is in verband te brengen met de ligging van een holle weg (spoornummer II-456) waardoor het vlak dieper is aangelegd i.f.v. een goede leesbaarheid (Figuur 27). Vervolgens stijgt het vlak om dan weer te dalen en vervolgens vrij stabiel te blijven op ca. 75 cm -mv (Figuur 28). Richting de grens van de huidige parking (voormalig containerpark) stijgt het vlak weer om vanaf dan vrij stabiel te blijven op ca. 50 cm -mv (+61,71 à +61,84 m TAW) (Figuur 29).

Een belangrijke opmerking is dat de terreinfoto's tonen dat de haag, die vandaag nog aanwezig is en de parking begrensd, nog wat hoger ligt. Het opgegraven terrein lag met andere woorden wat lager dan de

²⁰ Mondelinge mededeling W. De Maeyer.

parking, het lijkt om een bijkomend niveauverschil van 10-20 cm te gaan. Dit niveauverschil is ook vandaag nog te bemerken: het opmetingsplan van de bestaande toestand toont dat de parking nabij de haag op een hoogte van ca. 63,3 – 63,5 m TAW ligt, terwijl het opgegraven perceel (dat na de opgraving opnieuw is aangevuld) nabij de haag vandaag de dag op een hoogte van 62,3 – 62,5 m TAW ligt: een niveauverschil van 1 m.

Samenvattend kan gesteld worden dat het hoogste archeologisch niveau ter hoogte van deze sleufwand op een diepte van ca. 25-50 cm -mv ligt, met het hoogste punt in het zuidwesten waarna het vrij snel daalt naar ca. 50 cm -mv. De parking lijkt echter wat hoger te liggen, zo'n 10-20 cm, waardoor verondersteld kan worden dat het archeologisch niveau onder parking op ca. 35-70 cm -mv ligt.

Langs de ZO-NW lopende sleufwand ligt het archeologisch niveau op ca. 40-50 cm -mv (+61,53 à +61,93 m TAW) (Figuur 30).

Figuur 26: Zicht op gplA ter hoogte van het zuidwestelijke einde van de ZW-NO lopende sleufwand. Bemerkt de ondiepe ligging van het archeologisch vlak t.o.v. het maaiveld, en hoe het vlak geleidelijk daalt in NO richting (links op de foto) (© SOLVA).

Figuur 27: Zicht op gplA ter hoogte van spoor II-456 (holle weg). Bemerkt hoe het archeologisch vlak ter hoogte van de weg daalt, om vervolgens te stijgen en opnieuw te dalen (© SOLVA).

Figuur 28. Zicht op gplA. Bemerkt de lichte schommelingen in het archeologisch vlak: na de stijging ten NO van structuur II-456 (uiterst rechts) stijgt het vlak, waarna het weer daalt en lang stabiel blijft, dit tot ongeveer het einde van de haag (=einde huidige parking). Verder NO-waarts ligt het vlak opnieuw ondieper (ca. 50 cm -mv) (© SOLVA).

Figuur 29: Zicht op gplA ter hoogte van de NO-hoek van de sleuf. Bemerkt de stabiele ligging van het aangelegde archeologisch vlak op ca. 50 cm -mv (© SOLVA).

Figuur 30: Zicht op de NO-ZW lopende sleufwand, richting NO. Bemerkt de ondiepe ligging van het archeologisch niveau (© SOLVA).

2.2.4 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER

2.2.4.1 HISTORISCH KADER

2.2.4.1.1 ALGEMENE GESCHIEDENIS VAN WORTEGEM²¹

De historische informatie over de geschiedenis van Wortegem reikt tot de 10de eeuw. Het dorp ligt langs een oude verbindingsweg tussen Oudenaarde en Kortrijk en bevindt zich op een helling in een door beken ingesneden landschap. Het heuvelachtige terrein en de natte beekdepressies zouden een argument kunnen zijn voor een latere ingebruikname als landbouwgebied en de ontwikkeling van nederzettingen.²² De kans dat dit eerder te maken heeft met de stand van het onderzoek is echter zeer reëel.

Onderzoek in de Diepestraat te Wortegem door SOLVA legde een vroegmiddeleeuwse nederzetting bloot. De opgegraven sporen en structuren uit de Karolingische periode zijn te interpreteren als de rand van een grotere nederzetting die als voorloper van het huidige Wortegem te beschouwen is.²³ De nederzetting is ontstaan aan de rand van het voormalige *forestum Methela*. Daarbij zijn twee holle wegen duidelijk bepalend voor de organisatie van de site. Zelfs tot op de dag van vandaag drukken ze nog hun stempel op het landschap.

Het toponiem Wortegem heeft een Germaanse oorsprong en lijkt afkomstig te zijn van *Waratinga-heim* of 'woning van de lieden van Warato'. In de historische bronnen komt Wortegem voor het eerst voor in 964, wanneer de kerk vermoedelijk door Arnulf I, graaf van Vlaanderen aan de Sint-Pietersabdij van Gent is geschonken. In de 10de en 11de eeuw behoort Wortegem niet tot een specifieke heerlijkheid, maar valt het wel binnen de machtssfeer van het nabij gelegen Petegem. Nog in de 11de, mogelijk pas in de 12de eeuw, is Wortegem opgenomen in de kasselrij Oudenaarde, maar ook dan blijft het nog overschaduwd door Petegem. De heren van Petegem behoren op dat moment tot de belangrijkste edellieden van Vlaanderen.

²¹ Dit hoofdstuk is overgenomen uit Meesen et al. 2025 en licht aangepast.

²² Verschoore 1979, 10-11.

²³ De Maeyer et al. 2018. Zie verder.

In 1268 is de heerlijkheid of baronie van Petegem gekocht door toenmalig graaf van Vlaanderen Gwijde van Dampierre.²⁴

De ontwikkeling van de regio Wortegem-Petegem hangt nauw samen met de ontginning van het *forestum Methela*. Zo zou het Bouvelobos een restant vormen van het vroegere foreest 'Methela' of 'Medele'. Mogelijke restanten hiervan zijn een boswalstructuur aan de zuidzijde van het huidige Bouvelobos.²⁵

Het *forestum Methela* lag ten zuiden van het *Sceldeholt*, een groot bos- en heidecomplex dat zich uitstrekte van Sint-Pieters-Aalst in Gent, over De Pinte tot in Zulte, Olsene, Machelen en Kruishoutem. Het *forestum Methela* wordt vooral gesitueerd op het grondgebied van Beveren en Waregem, op de rechteroever van de Leie.²⁶ Meer bepaald strekte het zich zuidwaarts uit vanaf de Vijve, de huidige Gaverbeek, tot Desselgem en Beveren, en in oostelijke richting bedekte het grote delen van Waregem en Nokere.

Het bos zou vóór 964 aan de Sint-Pietersabdij van Gent geschonken zijn.²⁷ Anderzijds geeft Van Lokeren²⁸ een oorkonde uit 965 waarbij Boudewijn het *forestum Methela* aan de abdij schenkt. Het gaat hier hoogstwaarschijnlijk om Boudewijn III, die mede-graaf was van Arnulf I. In 1027-1030 geeft graaf Boudewijn V het bos terug aan de Sint-Pietersabdij.²⁹ Het bos was vermoedelijk geïsurpeerd door de graaf van Vlaanderen, dit waarschijnlijk tijdens de Noormanneninvallen en de bijhorende vlucht van de monniken.

De meeste bosgronden zijn daarna ontgonnen en landbouwrijp gemaakt met uitzondering van verschillende grotere delen die in leen aan derden zijn geschonken. Hierdoor is de ontginning niet overal gelijktijdig verlopen. Het leenhof Bovinglo, onderdeel van de heerlijkheid Petegem, lijkt terug te gaan op een oude ontginningskern. Zo verwijst het –lo toponiem naar een open(gemaakte) plaats in het bos. De heerlijkheid Hemsrode zou terug te voeren zijn tot de 10de eeuw, en zou dan weer gelinkt worden aan de Gentse Sint-Pietersabdij. Het –rode toponiem verwijst mogelijk naar vroege bosontginning.³⁰

De term *foreest* wijst verder op koninklijk bezit, misschien als jachtgebied, maar ook andere functies zijn mogelijk.³¹ De term *forestum* zou ook volgens Wickham wijzen op landsheerlijk bezit, meer bepaald op de landsheerlijke jachtrechten gekoppeld aan dit grondbezit.³² *Foresta* zijn door de landsheer gecreëerde jachtdomeinen, waar de bevolking wel rechten op kon hebben. Deze betekenis van de term *forestum* houdt ook in dat het niet per se om bossen hoeft te gaan: integendeel, in *foresta* kwamen ook heide, akkerland en weides voor.³³ *Forestum* is dus geen landschappelijk begrip, wel een juridisch. De terminologie komt voor het eerst voor in de Merovingische periode.³⁴

De uitgestrektheid van het gebied wordt bewezen door een oorkonde van de Sint-Pietersabdij, waarin vermeld is dat er 1000 varkens konden geweid worden. Het gaat om dezelfde oorkonde uit 965 als hierboven vermeld, er staat geschreven: *...forestum Methela, ubi possunt saginari mille porci...* Los van de discussie of hiermee letterlijk 1000 dieren bedoeld worden, dan wel 'veel dieren', wijst dit op de grote omvang van het gebied.

²⁴ Verschoore 1979, 10-15.

²⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135399>.

²⁶ Tack, Van den Brecht & Hermans 1993, p. 19; Verhulst 1995, p. 117.

²⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/125996>.

²⁸ Van Lokeren 1869, 75-76.

²⁹ Van Lokeren 1869, 75-76.

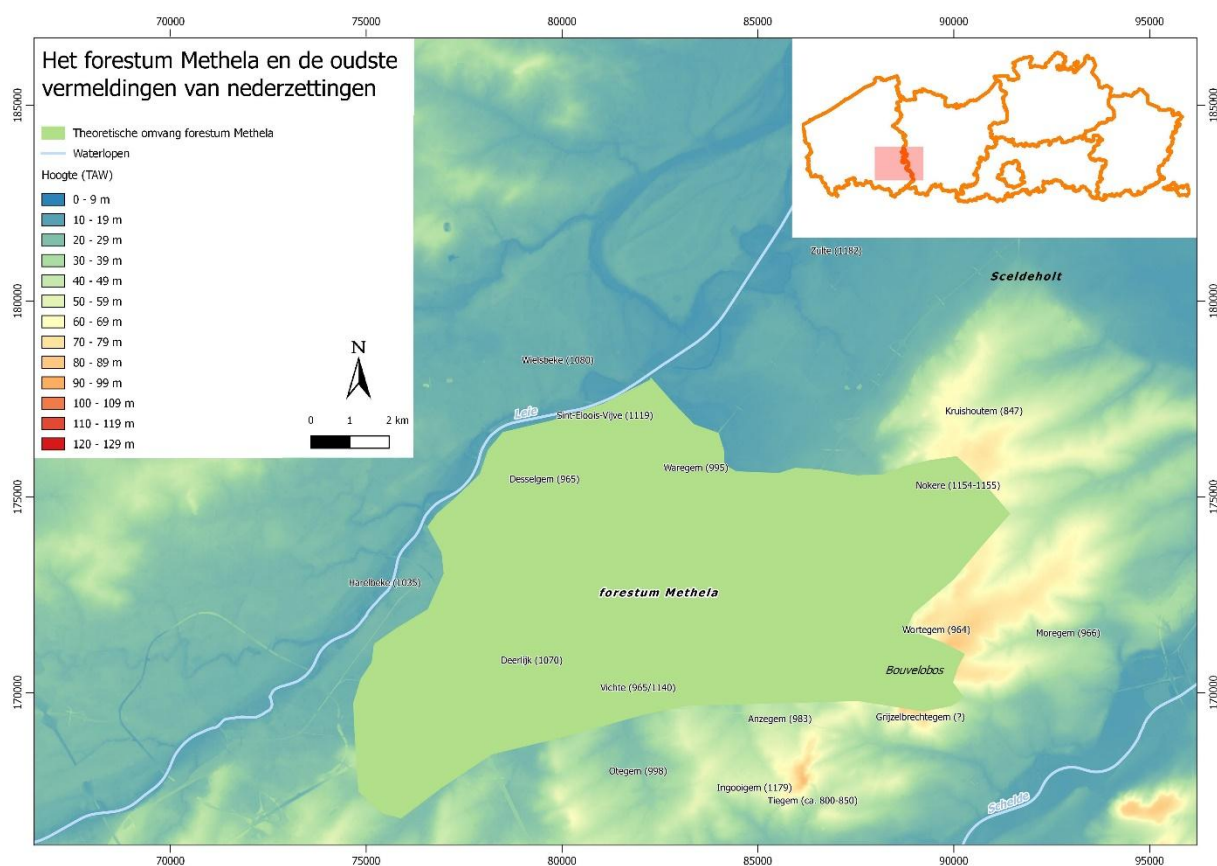
³⁰ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135399>.

³¹ Verhulst 1995, 117.

³² Wickham 1994, 158-159.

³³ Wickham 1994, 161.

³⁴ Wickham 1994, 160.

Figuur 31: Indicatieve aanduiding van het Methela-bos met aanduiding van vroege nederzettingen.

Tot de 15de eeuw heeft Wortegem-Petegem voornamelijk een sterk agrarisch karakter, maar in de late middeleeuwen en vooral in de 18de eeuw verschuift de nadruk naar het spinnen en weven van lijnwaad of linnen.³⁵

Tijdens de Eerste Wereldoorlog is de streek rond Wortegem-Petegem het toneel geweest voor de strijd tussen de bezetters en geallieerden. De slag bij de Schelde is hierbij het vermelden waard. Tijdens deze slag speelden de Spitaalbossen (gelegen tussen Wortegem, Waregem en Anzegem) en het Bouvelobos (hoger gelegen op een heuvelkam met steile hellingen tussen de Leie en de Schelde) in 1918 plaatselijk een belangrijke rol.

In hun poging om de Schelde te bereiken vanuit het Ieperfront moesten de geallieerden langs de heuvels tussen de Schelde en de Leie trekken. De weg van Anzegem naar Waregem en de spoorweg van Kortrijk naar Deinze was hiervoor de snelste route. Tegen 1 november 1918 had het Franse *41ème Division* Petegem, Bevere en Oudenaarde kunnen bezetten. Ook de Franse *Poste de Commandement* van het *42ème Régiment d'Infanterie* was in deze regio gesitueerd.³⁶

De Amerikaanse 37ste en de 91ste divisie die langs de Spitaalbossen moesten (die in die periode door de lokale bevolking grotendeels gerooid waren om het hout als brandstof te kunnen gebruiken), hadden meer moeite om de Duitsers te verslaan. In de bossen waren eind oktober namelijk Duitse troepen gestationeerd die voorzien waren van stevige artillerie en mitrailleurposten. Het spreekt voor zich dat tijdens die hevige strijd, ook al duurde het 'slechts' twee dagen, vele slachtoffers vielen. De uitgedunde Amerikaanse troepen slaagden er na veel bloedvergieten in Oudenaarde te bereiken, waar ze zich konden concentreren op het oversteken van de Schelde.

³⁵ Verschoore 1979, 18.

³⁶ Mededeling van de heer Jef Bogaert 31-03-2017.

Bij het Bouvelobos speelde zich een gelijkaardig verhaal af. Vanop die locatie waren de Duitse troepen in staat het uitzicht en de controle te bewaren op de vallei van de Leie. Eens de Duitsers verslaan waren door de geallieerden, konden de Engelsen er een kamp oprichten van waaruit ze het eindoffensief verder konden zetten naar de Schelde toe en nog verder naar het Koppenbergbos waar ook Duitsers gestationeerd waren. De bomkraters en loopgraven zijn nog op te merken in het huidige landschap van het Bouvelobos.³⁷

In relatie tot de archeologische resultaten is ook de vermelding van Duitse en Britse aanwezigheid in deze streek tijdens WO II onontbeerlijk. Op iets meer dan 1 km ten oosten van het plangebied bevond zich tussen 1940 en 1944 een Duitse radarpost, genaamd “Goldhammer”. De militaire post bevatte oorspronkelijk drie radars, barakken, luchtafweergeschut en een opslagplaats voor munitie. Tot op heden zijn nog een aantal van deze structuren bewaard. Het gaat om de sokkels van twee Würzburg-Riese radars en een bakstenen gebouw dat vermoedelijk dienst deed als stroomverdelingskabine.³⁸

Daarnaast maakte Wortegem deel uit van het strijdtoneel tijdens de 18-daagse veldtocht in 1940. Tijdens het oprukken van de Duitsers op woensdag 22 mei 1940 moesten de Britten zich terugtrekken. Om het oprukkende leger trachtten tegen te houden, hadden zij zowel artillerie als loopgraven en schutterskuilen in deze regio. Achter de weg tussen Oudenaarde-Wortegem en de heuvelrug bevond zich eveneens een Engelse linie.³⁹

2.2.4.1.2 GESCHIEDENIS VAN HET PROJECTGEBIED

Het grootste deel van het projectgebied is reeds onderworpen aan een archeologisch onderzoek (opgraving). Dit bracht een meerperiodensite aan het licht, met vastgestelde occupatie vanaf de steentijden tot en met WOII. De resultaten van dit onderzoek worden beschreven in Hoofdstuk 2.2.5.1.1.

2.2.4.2 INVENTARIS ONROEREND ERFGOED

Het projectgebied maakt grotendeels deel uit van een geïnventariseerd en vastgesteld landschappelijk geheel ‘Schelde-Leie interfluvium’ (erfgoedobject-ID 135393) (Figuur 32). Dit geheel wordt fysisch-geografisch gekenmerkt door dominante heuvelruggen, waarvan de heuvelrug Wortegem-Anzegem de waterscheiding vormt tussen Schelde- en Leiebekken. De Tertiaire geologie van het gebied in combinatie met de topografie zorgen voor de aanwezigheid van heel wat bronnen. Het historische cultuur- en natuurlandschap is goed bewaard.

Het projectgebied grenst verder aan drie geïnventariseerde en vastgestelde bouwkundige elementen. Het eerste (erfgoedobject-ID 28279) betreft een dorpswoning langs de Waregemseweg, opgetrokken in het begin van de 20ste eeuw. Het tweede (erfgoedobject-ID 28278) betreft het huidige gemeentehuis, in oorsprong de gemeenteschool opgetrokken in 1871. Het derde (erfgoedobject-ID 28268) is het zogenaamde Westbroeckhof, een historische hoeve met stokerij genoemd naar de Westbroeckmolen met eerste vermelding in 1571 (verdwenen in 1910). De oudste elementen op het huidige hoevecomplex gaan terug tot de 18de eeuw.

³⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135399>.

³⁸ <http://www.bunkergordel.be/14.026%20Duitse%20Radarpost%20Wortegem%20Petegem.htm>.

³⁹ <http://www.bunkergordel.be/3-7-achttiendaagse%20veldtocht.htm>.

Figuur 32: Het projectgebied in relatie tot het geïnventariseerd en vastgesteld landschappelijk en bouwkundig erfgoed.

2.2.4.3 HISTORISCH-CARTOGRAFISCHE DOCUMENTEN

2.2.4.3.1 VILLARETKAART (1745 – 1748)

De Villaretk kaart toont dat het projectgebied op dat moment in gebruik is als akkerland (Figuur 33). Enkele percelen zijn geheel of gedeeltelijk afgezoomd door hagen. De Waregemseweg en Diepestraat zijn aanwezig. De dorpskom van Wortegem ligt ten zuidwesten, met een windmolen langs de huidige Waregemseweg. Ten noordwesten ligt een bos, benoemd als *Bibeucbos*, met ten noorden daarvan een omwalde hoeve.

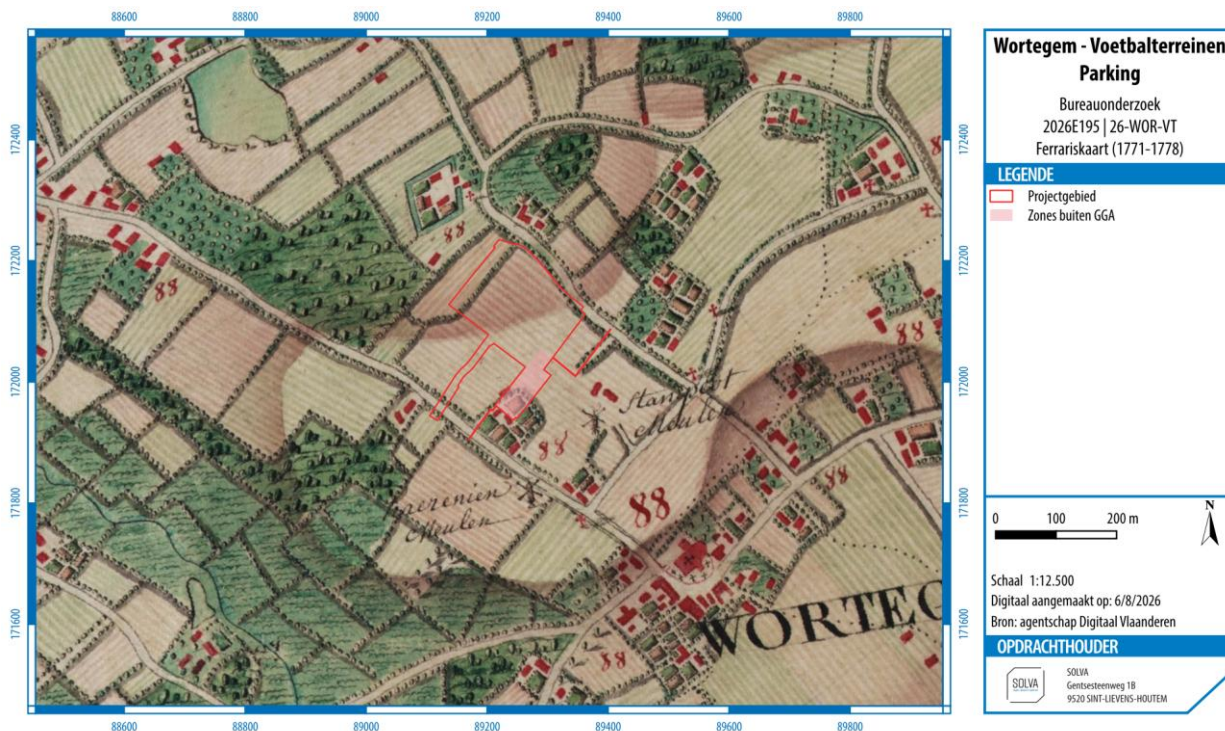
Dit historisch-cartografisch beeld sluit aan bij de bevindingen uit het archeologisch onderzoek (zie Hoofdstuk 2.2.5.1.1).

Figuur 33: Aanduiding van het projectgebied op de Villaretkaart.

2.2.4.3.2 JOZEF JOHAN FRANS FERRARIS – KABINETSKAART DER OOSTENRIJKSE NEDERLANDEN EN HET PRINSDOM LUIK (1771-1778)

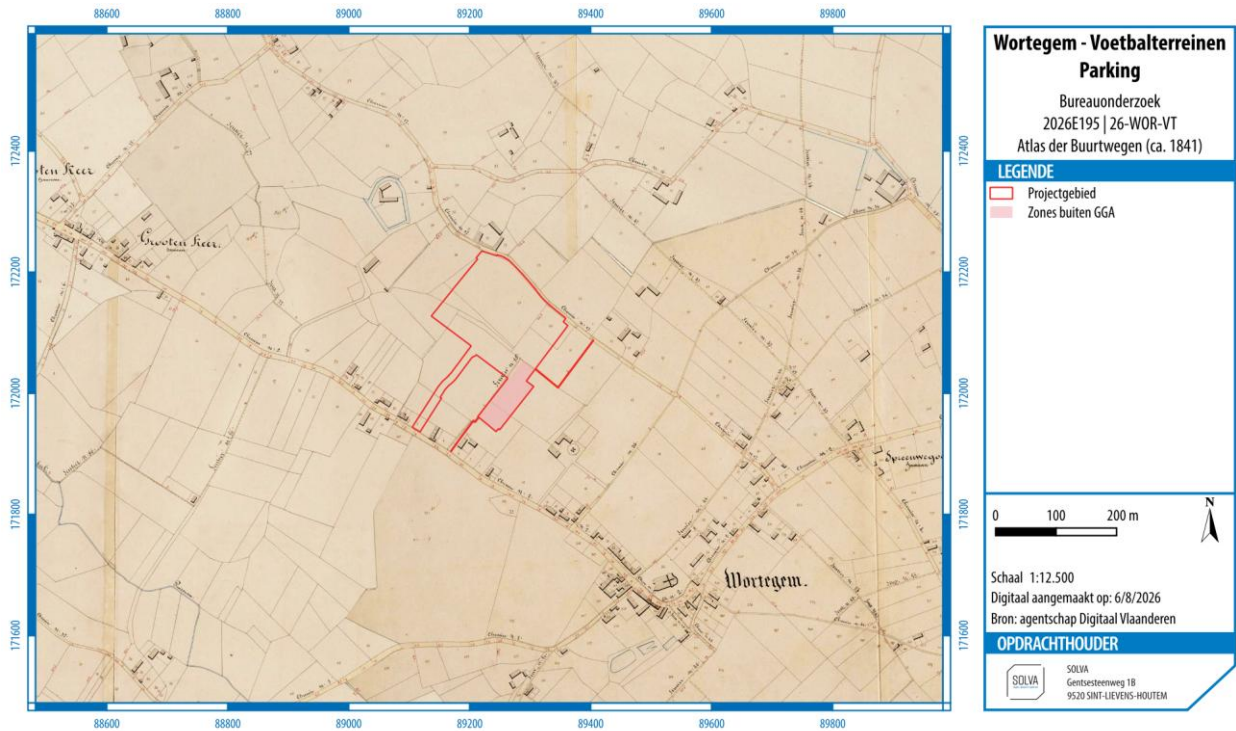
De Ferrariskaart toont een sterk gelijkaardig beeld als de iets oudere Villaretkaart (Figuur 34). Er is bijkomend te zien dat een korte weg vanaf de Diepestraat toegang geeft tot het akkerland tussen de Waregemseweg en de Diepestraat. Nabij het dorp staan twee windmolens opgetekend. Langs de Waregemseweg ligt een boerderij met tuin die misschien deels binnen het projectgebied ligt. De georeferentie van de kaart maakt het niet mogelijk hier zekere uitspraken over te doen.

Figuur 34: Het projectgebied aangeduid op de Ferrariskaart.

2.2.4.3.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

De Atlas der Buurtwegen is de eerste historische kaart die met hoge nauwkeurigheid gegeorefereerd kan worden (Figuur 35). Hieruit blijkt dat er geen bebouwing aanwezig is binnen het projectgebied. Er loopt een voetwegen doorheen het gebied. Langsheen de Waregemseweg is meer bebouwing verschenen. Het is moeilijk vast te stellen of de waarneming op de Ferrariskaart (nl. dat het projectgebied een deel van een hoeveperceel omvat) klopt: de hoeve is duidelijk zichtbaar langs de Waregemseweg, maar het projectgebied omvat enkel delen van aansluitende percelen.

Figuur 35: Aanduiding van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.

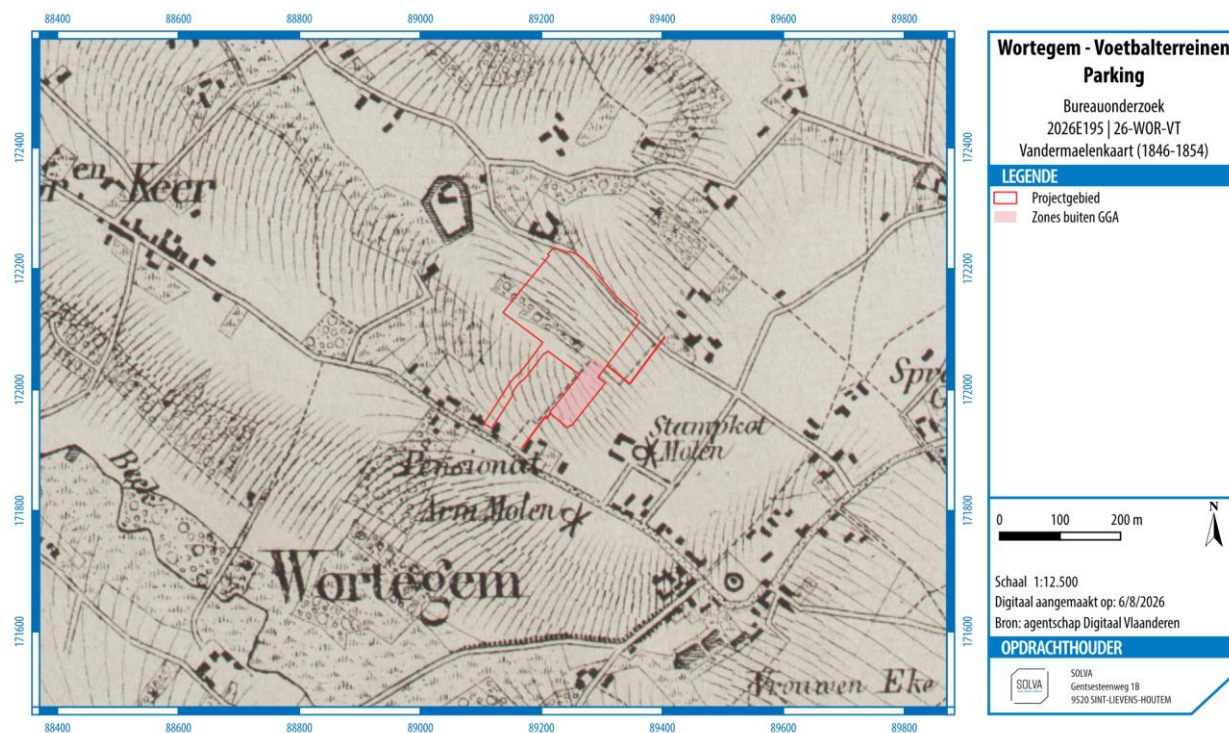
2.2.4.3.4 GEREDUCEERD KADASTER (CA. 1850)

Het gereduceerd kadaster toont hetzelfde beeld als de Atlas der Buurtwegen (Figuur 36). Bijkomend is op deze kaart ook het landgebruik aangeduid, wat leert dat het grootste deel van het terrein in gebruik is als akkerland (beige kleur) en een klein deel als bos (geel).

Figuur 36: Aanduiding van het projectgebied op het gereduceerd kadaster.

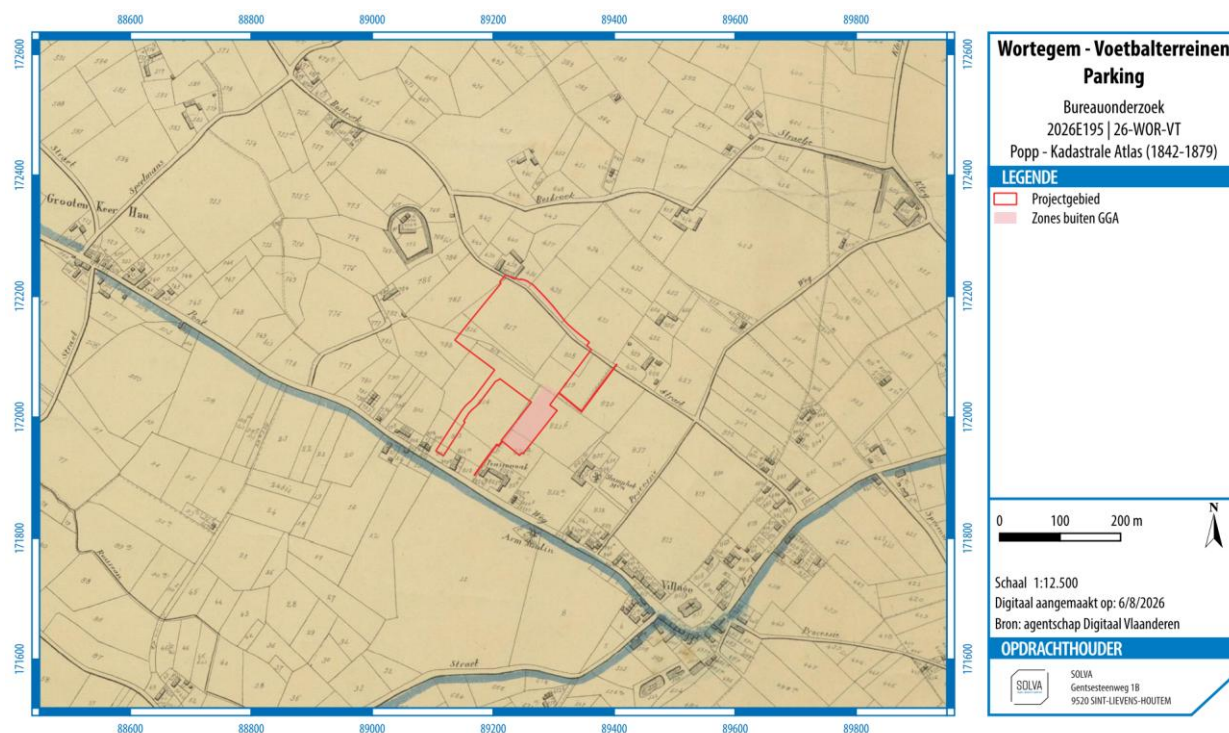
2.2.4.3.5 PHILIPPE VANDERMAELEN – CARTES TOPOGRAPHIQUES DE LA BELGIQUE (1846-1854)
De Vandermaelenkaart bevestigt het beeld van op het gereduceerd kadaster (Figuur 37).

Figuur 37: Het projectgebied aangeduid op de Vandermaelenkaart.

2.2.4.3.6 PHILIPPE CHRETIEN POPP – ATLAS CADASTRAL PARCELLAIRE DE LA BELGIQUE (1842-1879)

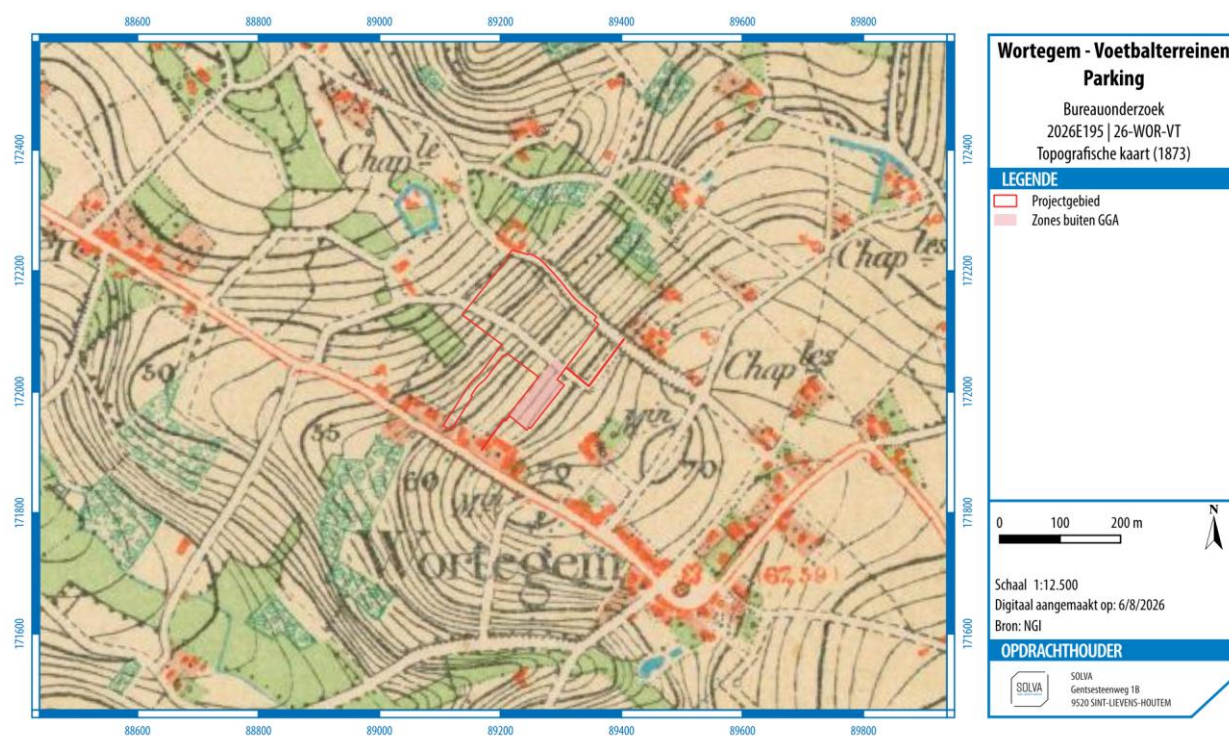
Ook de Poppkaart levert geen nieuwe informatie op m.b.t. het projectgebied (Figuur 38). De hoeve langs de Waregemseweg wordt nu aangeduid als *pensionnat*; de gemeenteschool is m.a.w. opgericht.

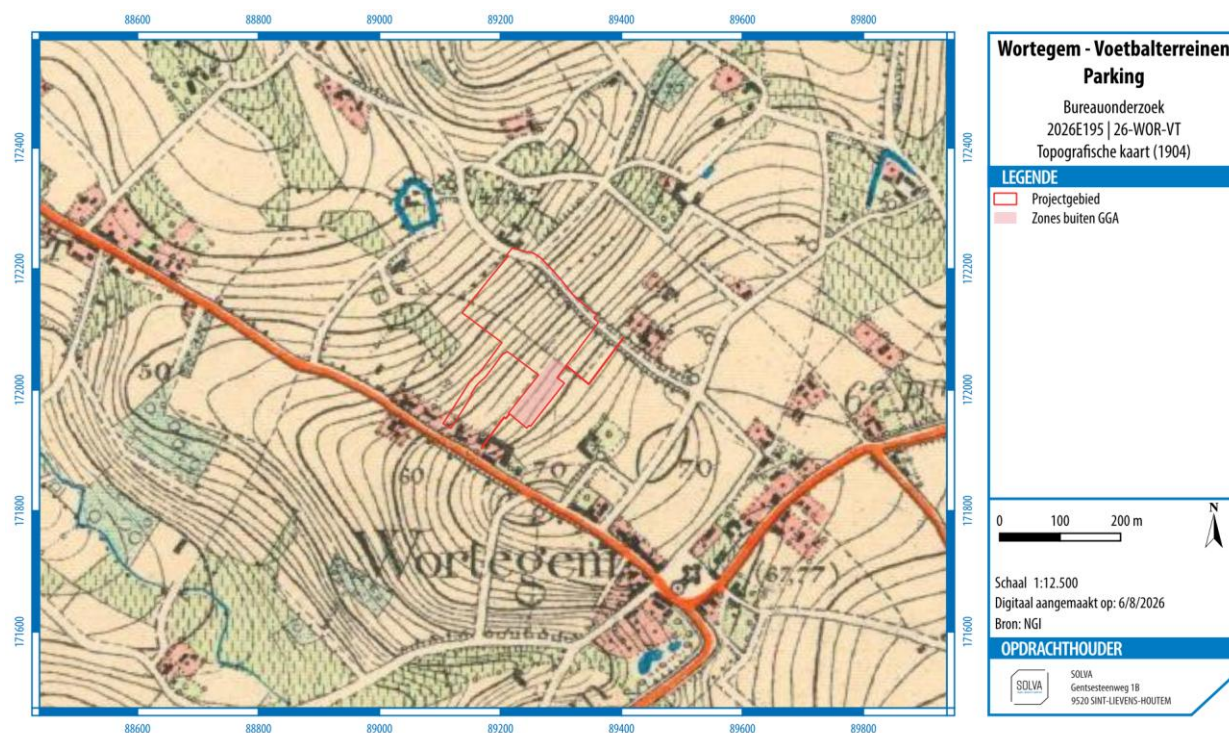
Figuur 38: Het projectgebied aangeduid op de Poppkaart.

2.2.4.3.7 TOPOGRAFISCHE KAARTEN (1873-1969)

De topografische kaarten uit 1873-1969 tonen geen veranderingen m.b.t. het projectgebied (Figuur 39, Figuur 40, Figuur 41, Figuur 42). Tussen 1939 en 1969 valt op dat de bebouwing langs de Waregemseweg sterk toeneemt.

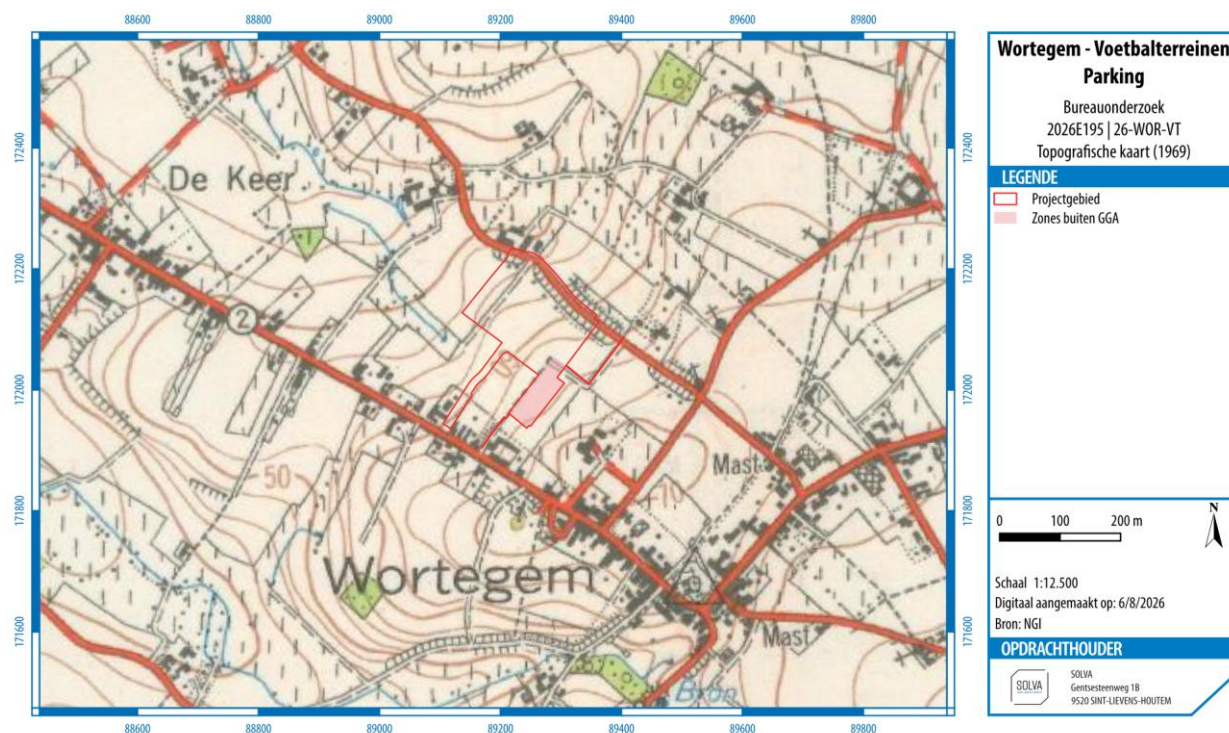
Figuur 39: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart van 1873.

Figuur 40: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart van 1904.

Figuur 41: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart van 1939.

Figuur 42: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart van 1969.

2.2.4.3.8 RECENTE LUCHTFOTO'S

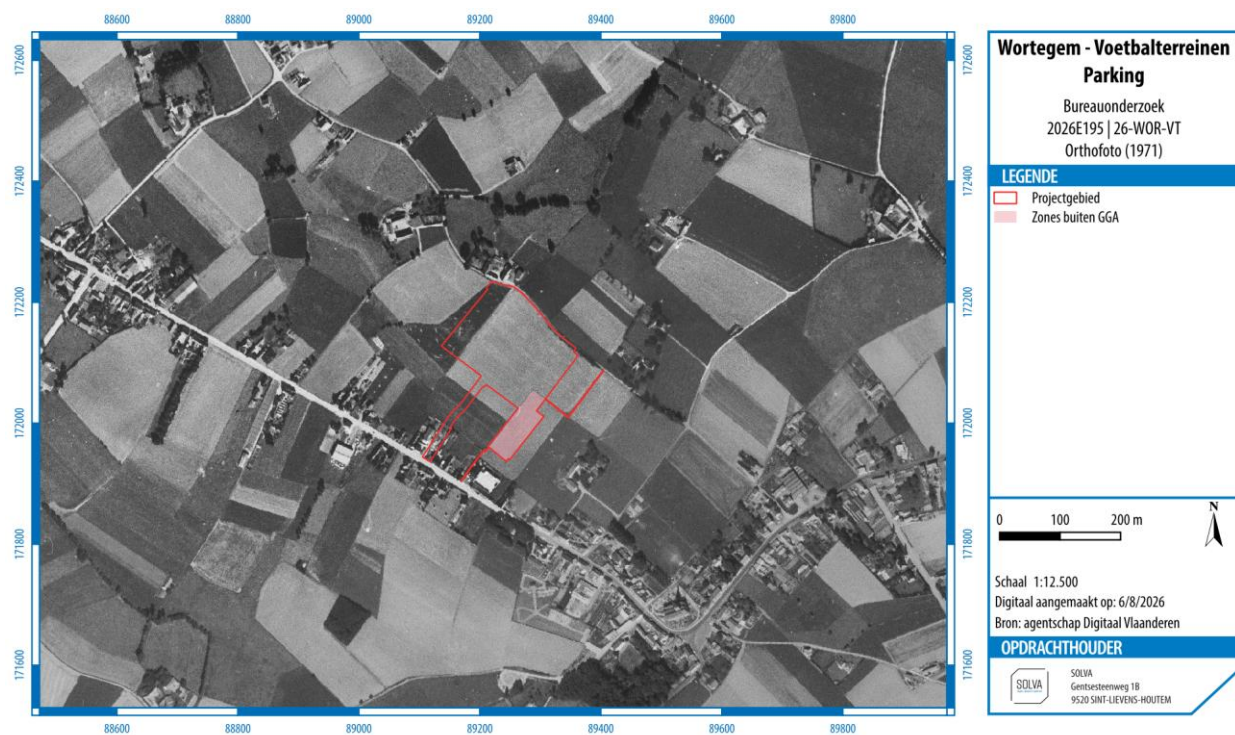
De recente luchtfoto's geven meer informatie over de recente geschiedenis van het projectgebied. Eerst wordt het projectgebied als geheel besproken, vervolgens wordt gefocust op de zone van de huidige parking, i.e. de zone van ca. 4660 m² die buiten het GGA valt.

Overzichtsbeelden

De overzichtsbeelden uit de periode 1971-2025 tonen weinig verandering wat betreft het projectgebied (Figuur 43, Figuur 44, Figuur 45, Figuur 46, Figuur 47). In de jaren 1980 is een klein deel van het terrein (zuidoostelijke hoek) verhard, vanaf de jaren 1990 of minstens vanaf de eeuwwisseling is de huidige parkingzone ingericht als containerpark en recenter als parking. Het luchtbeeld uit 2014 toont het aan de gang zijnde archeologisch onderzoek.

Detailbeelden parkingzone

De detailbeelden tonen dat het zuidelijke deel van de huidige parking minstens vanaf 1979-1990 verhard is, als onderdeel van de gemeentehuis-site (Figuur 48). Het perceel ten noorden ervan vertoont een regelmatig patroon van bruine vlekken binnen de begroeiing. Het is onduidelijk wat hiervan de oorzaak is. Het luchtbeeld uit 2000-2003 toont het containerpark, dat omhaagd is, met ten noorden hiervan een verruigd terrein dat dienst doet als opslagruimte voor de gemeentelijke technische dienst (Figuur 49). In 2005-2007 is het containerpark verder ingericht en is de huidige aanwezige beton- en steenslagverharding zichtbaar (Figuur 50). Het beeld uit 2008-2010 toont geen structurele wijzigingen (Figuur 51). De orthofoto uit 2019, ten slotte, toont dat het containerpark verdwenen is maar dat de verharding en de haag nog aanwezig zijn (Figuur 52).

Figuur 43: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 1971.

Figuur 44: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 1979-1990.

Figuur 45: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 2005-2007.

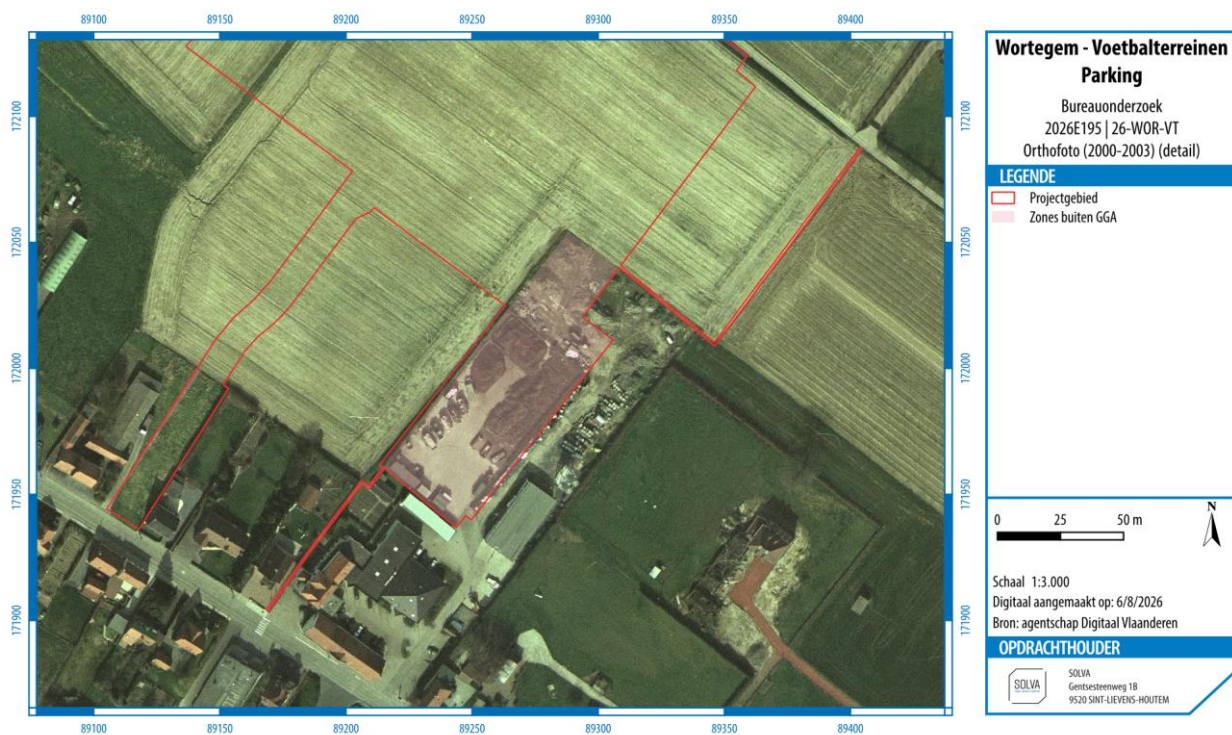
Figuur 46: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 2014.

Figuur 47: Aanduiding van het projectgebied op de orthofoto van 2025.

Figuur 48: Detail van de orthofoto 1979-1990 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).

Figuur 49: Detail van de orthofoto 2000-2003 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).

Figuur 50: Detail van de orthofoto 2005-2007 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).

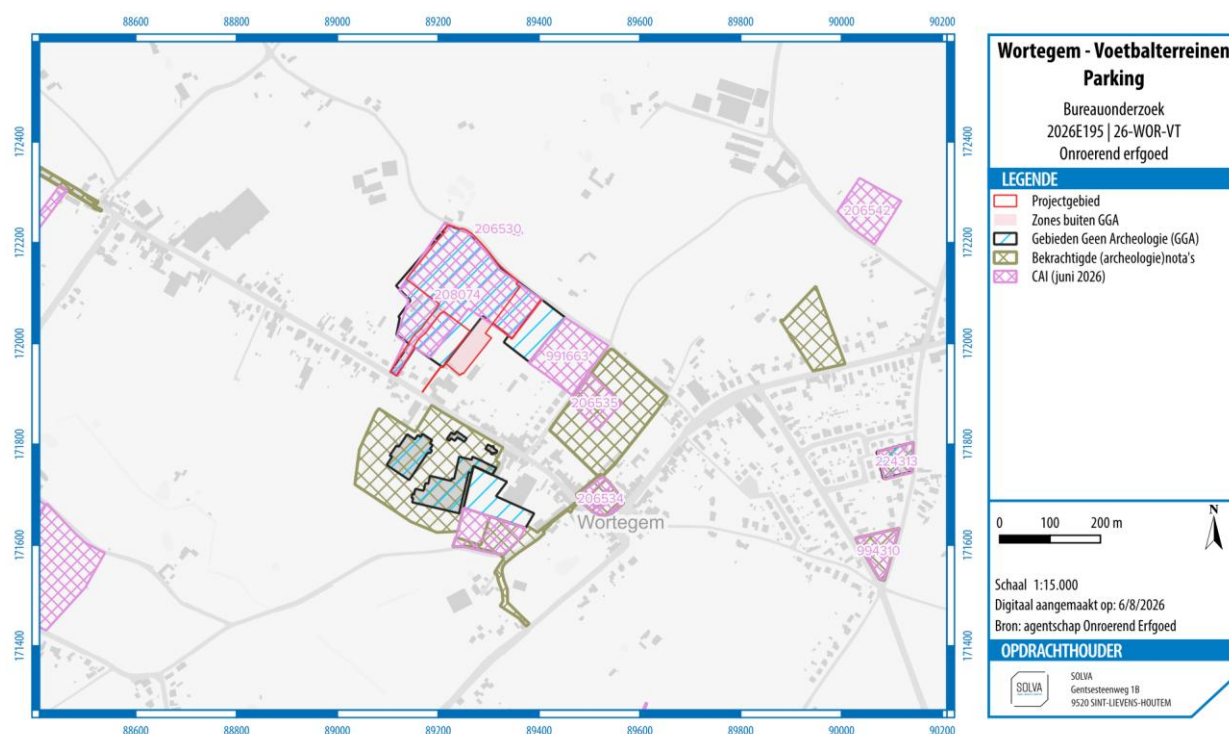
Figuur 51: Detail van de orthofoto 2008-2010 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).

Figuur 52: Detail van de orthofoto 2019 ter hoogte van de bestaande parking (= zone buiten GGA).

2.2.5 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER

Een groot deel van het projectgebied is opgenomen als archeologische waarneming in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), dit onder waarnemingsobject-ID 208074, en wordt hieronder besproken (Figuur 53).

Figuur 53: Het projectgebied in relatie tot de archeologische onroerenderfgoedwaarden in de omgeving.

In de **ruimere omgeving** van het projectgebied toont de CAI verschillende waarnemingen. Een eerste sluit in het oosten aan bij het GGA (waarnemingsobject-ID 991663). Het gaat om een zeer kleinschalig onderzoek in context van het 'Vierkante Meter: Iedereen Archeoloog'-project.⁴⁰ Op het terrein werden twee proefputten van elk 1 m² aangelegd. Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen, de vondsten betreffen scherven aardewerk (waaronder één vermoedelijk Karolingische scherf) en een kogel.

Een tweede waarneming sluit ten oosten aan bij het voorgaande perceel (waarnemingsobject-ID 206535). Het betreft een indicator van archeologische sporen (kuilen), waargenomen tijdens luchtfotografische prospectie.

Ter hoogte van de O.-L.-V.- en Sint-Rochuskerk staan twee waarnemingen geregistreerd. De eerste betreft een indicator voor de kerk en het omliggende kerkhof (waarnemingsobject-ID 206534). De tweede heeft betrekking op het genoemde Vierkante Meter-project (waarnemingsobject-ID 991663). In de kerk zijn 4 proefputten van 1 m² elk aangelegd. In de proefputten werden verschillende sporen aangetroffen die allen in verband te brengen zijn met het kerkgebouw, alsook meerdere vondsten waaronder botmateriaal van verschillende individuen; het gaat echter niet om *in situ*-materiaal.

Ten zuiden van het projectgebied en ten zuiden van de Waregemseweg ligt een laatste waarneming, opnieuw voortkomend uit het Vierkante Meter-project (waarnemingsobject-ID 991663). Hier zijn 4 proefputten van elk 1 m² aangelegd op een akkerterrein langs de Gotstraat. Het onderzoek wees op erosie, die de bodem heeft aangetast. Onder ophogingslagen is een oude akkerlaag aangetroffen. Het gevonden materiaal is hoofdzakelijk postmiddeleeuws.

⁴⁰ De Graeve & De Maeyer 2024.

2.2.5.1.1 ARCHEOLOGISCHE INFORMATIE UIT DE OPGRAVING 2013-2014

Het archeologisch onderzoek uitgevoerd in 2013-2014 leverde sporen en vondsten op uit het Neolithicum, de metaaltijden, de Romeinse periode, de Merovingische periode, de Karolingische periode, de late middeleeuwen, de 18de eeuw, en de Eerste en Tweede Wereldoorlog.⁴¹

De **steentijden** zijn vertegenwoordigd door 132 lithische artefacten, hoofdzakelijk aangetroffen in secundaire context. Het materiaal bestaat grotendeels uit debitage-resten en artefacten. Typologisch is het materiaal in het Neolithicum te dateren.

In het noordwesten van het opgegraven gebied was een begraven bodem bewaard onder colluvium. Een ¹⁴C-datering kon deze in de **IJzertijd** dateren.

De occupatie uit de **Romeinse periode** is sterk onderhevig geweest aan erosie. In de noordelijke hoek van het opgegraven gebied omvat ze een wegtracé en vier of vijf crematiegraven. Zuidelijker omvat ze verschillende greppels en een mogelijk wegtracé. De aard van deze greppels in het zuiden laten een defensieve functie vermoeden. Ze dateren vanaf de late 2de eeuw n. Chr.

Uit de **5de-6de eeuw** dateren een waterkuil, een gebouwplattegrond, en verspreid aardewerk aangetroffen in secundaire context. De **Merovingische periode** omvat fragmentarisch bewaarde greppels, enkele kuilen en een palencluster, naast verspreid aardewerk in secundaire context. Net zoals de Romeinse occupatie heeft deze uit de Merovingische periode sterk geleden onder erosie. Een reeks ¹⁴C-dateringen liet toe deze occupatie in de periode 550-650 n. Chr. te plaatsen.

Uit de **Karolingische periode** dateert een rurale nederzetting, bestaande uit verschillende gebouwen, waterputten, twee poelen, enkele grachten, kuilen, en twee holle wegen. De nederzetting wordt daarbij duidelijk gestructureerd door de holle wegen: de gebouwen zijn er op georiënteerd. Hoewel oversnijdingen tussen individuele sporen en structuren wijzen op de aanwezigheid van verschillende fases, is het niet mogelijk om deze af te bakenen op occupatieniveau. De bewoning bevindt zich vooral op de hogergelegen, zuidoostelijke delen van het terrein, waarbij verschillende sporen/structuren doorlopen buiten het opgegraven vlak.

De bewoning verdwijnt na de Karolingische periode, en de terreinen lijken doorheen de volle middeleeuwen in gebruik te zijn als landbouwgrond. In de periode vindt er veel erosie plaats: oudere sporen zijn slecht(er) bewaard en/of afgedekt door colluvium, terwijl jongere sporen beter bewaard zijn. Bij een landgebruik als bos zou dergelijke erosie niet kunnen plaatsvinden.

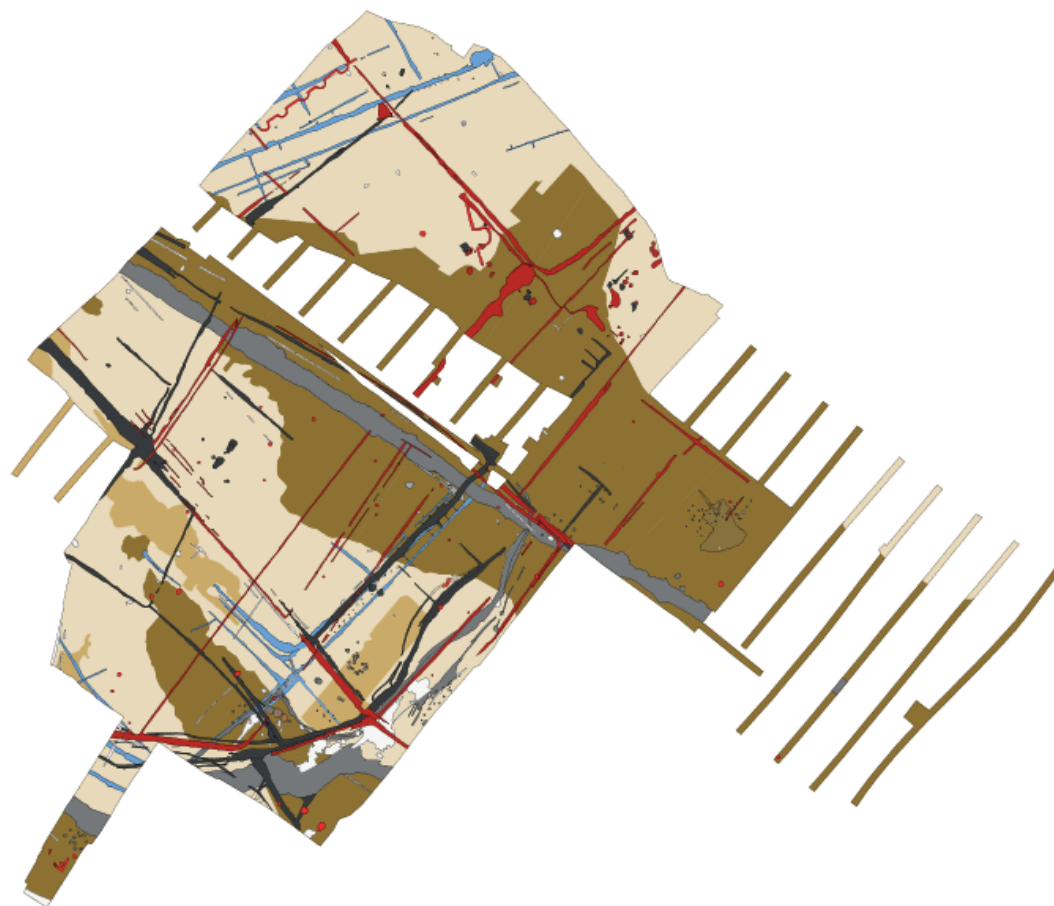
De **laatmiddeleeuwse occupatie** bestaat uit twee grote fases: enerzijds grachten en greppels uit de 12de-14de eeuw, anderzijds wegen, (perceels)grachten en afvalkuilen uit de periode 1450-1550. De afvalkuilen en een vermoedelijke erfafbakening wijzen op bewoning in de onmiddellijke nabijheid.

Uit de **18de eeuw** dateren verschillende grachten en kuilen, die zich vooral langsheen de huidige Diepestraat bevinden. De grachten zijn hoofdzakelijk in verband te brengen met de afbakening van percelen of van veldwegen, maar een ander systeem van grachten en kuilen is in verband te brengen met vlasverwerking. Enkele kuilen en de informatie uit het paleo-ecologisch onderzoek wijst op bewoning in de onmiddellijke nabijheid en vermoedelijk op de opgegraven zone. Het archeologisch niet herkennen van deze bewoning is te verklaren vanuit de toegepaste bouwwijzen in deze periode, waarbij niet langer (diep) in de bodem gefundeerd werd.

De **Eerste Wereldoorlog** wordt vertegenwoordigd door een reeks bominslagen en drie restanten van loopgraven. Uit de **Tweede Wereldoorlog** dateren een loopgraaf en een kleine veldoven.

Samenvattend heeft het archeologisch onderzoek tussen de Diepestraat en Waregemseweg een belangrijke meerperiodensite aan het licht gebracht. In relatie tot het huidige bureauonderzoek is daarbij bijkomend van belang dat met name de Karolingische en 18de-eeuwse occupatie met zekerheid buiten de opgegraven zone doorlopen, tot onder de huidige parking die het onderwerp vormt van deze studie (Figuur 32).

⁴¹ De Maeyer et al. 2018.

Figuur 54: Allesporenplan van de opgraving Wortegem - Diepestraat (De Maeyer et al. 2018).

Figuur 55: Allesporenplan van de opgraving Wortegem - Diepestraat in relatie tot het huidige projectgebied (magenta lijn).

2.2.6 EEN DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

2.2.6.1 HET LANDSCHAPPELIJK KADER

Het projectgebied ligt op de westelijke flank van de heuvelrug Anzegem-Wortegem, die de ruime regio domineert. Ten westen ontspringt de Rotbeek op deze flank. Deze topografische ligging betekent dat het terrein duidelijk afhelt in noordwestelijke richting, met een hellingspercentage van 2 à 3%. Eerder archeologisch onderzoek over een groot deel van het projectgebied toonde dat het terrein sterk geleden heeft onder erosie – deze lijkt vooral plaatsgevonden te hebben tijdens de volle middeleeuwen. Daarbij is het Quartaire zandleemdek over grote delen van het terrein verdwenen, en dagzomen de Tertiaire afzettingen. Op bepaalde plaatsen is dan weer colluvium aanwezig.

2.2.6.2 DE MENSELIJKE AANWEZIGHEID

Het archeologisch onderzoek uit 2013-2014 over grote delen van het huidige projectgebied bracht een meerperiodensite aan het licht. De oudste menselijke aanwezigheid dateert uit het **Neolithicum**, al gaat het om vondsten in secundaire context die op die manier slechts een aanwijzing vormen voor menselijke aanwezigheid in de directe omgeving.

In het noordwesten van het opgegraven gebied was een begraven bodem bewaard onder colluvium. Een ¹⁴C-datering kon deze in de **IJzertijd** dateren.

De occupatie uit de **Romeinse periode** is sterk onderhevig geweest aan erosie. In de noordelijke hoek van het opgegraven gebied omvat ze een wegracé en vier of vijf crematiegraven. Zuidelijker omvat ze verschillende greppels en een mogelijk wegracé. De aard van deze greppels in het zuiden laten een defensieve functie vermoeden. Ze dateren vanaf de late 2de eeuw n. Chr.

Uit de **5de-6de eeuw** dateren een waterkuil, een gebouwplattegrond, en verspreid aardewerk aangetroffen in secundaire context. De **Merovingische periode** omvat fragmentarisch bewaarde greppels, enkele kuilen en een palencluster, naast verspreid aardewerk in secundaire context. Net zoals de Romeinse occupatie heeft deze uit de Merovingische periode sterk geleden onder erosie. Een reeks ¹⁴C-dateringen liet toe deze occupatie in de periode 550-650 n. Chr. te plaatsen.

Uit de **Karolingische periode** dateert een rurale nederzetting, bestaande uit verschillende gebouwen, waterputten, twee poelen, enkele grachten, kuilen, en twee holle wegen. De nederzetting wordt daarbij duidelijk gestructureerd door de holle wegen: de gebouwen zijn er op georiënteerd. Hoewel oversnijdingen tussen individuele sporen en structuren wijzen op de aanwezigheid van verschillende fases, is het niet mogelijk om deze af te bakenen op occupatieniveau. De bewoning bevindt zich vooral op de hogergelegen, zuidoostelijke delen van het terrein, waarbij verschillende sporen/structuren doorlopen buiten het opgegraven vlak.

De bewoning verdwijnt na de Karolingische periode, en de terreinen lijken doorheen de volle middeleeuwen in gebruik te zijn als landbouwgrond. In de periode vindt er veel erosie plaats: oudere sporen zijn slecht(er) bewaard en/of afgedekt door colluvium, terwijl jongere sporen beter bewaard zijn. Bij een landgebruik als bos zou dergelijke erosie niet kunnen plaatsvinden.

De **laatmiddeleeuwse occupatie** bestaat uit twee grote fases: enerzijds grachten en greppels uit de 12de-14de eeuw, anderzijds wegen, (perceels)grachten en afvalkuilen uit de periode 1450-1550. De afvalkuilen en een vermoedelijke erfafbakening wijzen op bewoning in de onmiddellijke nabijheid.

Uit de **18de eeuw** dateren verschillende grachten en kuilen, die zich vooral langsheen de huidige Diepestraat bevinden. De grachten zijn hoofdzakelijk in verband te brengen met de afbakening van percelen of van veldwegen, maar een ander systeem van grachten en kuilen is in verband te brengen met vlasverwerking. Enkele kuilen en de informatie uit het paleo-ecologisch onderzoek wijst op bewoning in de onmiddellijke nabijheid en vermoedelijk op de opgegraven zone. Het archeologisch niet herkennen van deze bewoning is te verklaren vanuit de toegepaste bouwwijzen in deze periode, waarbij niet langer (diep) in de bodem gefundeerd werd.

De **Eerste Wereldoorlog** wordt vertegenwoordigd door een reeks bominslagen en drie restanten van loopgraven. Uit de **Tweede Wereldoorlog** dateren een loopgraaf en een kleine veldoven.

Het historisch kaartmateriaal en de recente luchtfoto's tonen een zeer stabiel landgebruik vanaf het midden van de 18de eeuw tot op heden, waarbij het grootste deel van het terrein in gebruik is als akkerland. Vanaf de jaren 1970 is een klein deel van het terrein verhard en in gebruik als containerpark en later parking.

2.2.7 DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED

2.2.7.1 EEN GEMOTIVEERDE TEKSTUELE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE AANWEZIGHEID EN AARD VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED OP HET ONDERZOCHE TERREIN

➤ *Aanwijzingen voor het archeologisch potentieel, landschapshistoriek en gebruiksevolutie*

Het eerdere archeologische onderzoek heeft het archeologisch potentieel van het terrein overduidelijk aangetoond. Omwille van dit onderzoek is een groot deel van het projectgebied aangeduid als GGA, maar een aaneengesloten blok van ca. 4660 m² in het zuidoosten van het projectgebied valt buiten dit GGA. Op basis van het grondplan van de archeologische opgraving, die in het westen en noorden aansluit bij deze zone van ca. 4660 m², is duidelijk dat er minstens Karolingische en 18de-eeuwse sporen aanwezig zijn/waren. Het gaat minstens om een vroegmiddeleeuws wegtracé (holle weg) en 18de-eeuwse perceelsindeling. In beide gevallen kunnen ook andere sporen uit deze periodes verwacht worden. Voor de Karolingische periode ligt een hoofdgebouw nabij en parallel met de sleufwand; het is zeker dat het erf doorloopt onder de huidige parking. Ook voor de 18de eeuw wijzen kuilen op de nabijheid van bewoning, waarbij de Ferrariskaart misschien toont dat de parkingzone deel uitmaakt van een woonerf met tuin langs de Waregemseweg.

Verder moet ook rekening gehouden worden met vondsten en sporen uit andere chronologische periodes, ook deze die niet zijn aangetroffen op de opgraving. Het eerdere archeologisch onderzoek maakte immers de aantrekkingskracht van deze locatie op de mens in het verleden duidelijk.

Het archeologisch potentieel van het deel van het projectgebied gelegen buiten het GGA is met andere woorden zeer hoog en met zekerheid aangetoond.

➤ *Wat is de impact van de geplande werken?*

Het deel van het projectgebied gelegen buiten het GGA, en met andere woorden het deel van het projectgebied dat hier relevant is, heeft een oppervlakte van ca. 4460 m². Qua geplande werken valt het uiteen in twee zones: enerzijds de aanleg van de parkeerzone, anderzijds de zone van het kunstgrasveld.

De parkeerzone is momenteel grotendeels verhard, waarbij de opbouwdikte ca. 26-35 cm bedraagt. Het ontworpen maaiveld komt over het grootste deel lager te liggen dan het huidige maaiveld. De maximale afgraving t.o.v. dit huidig maaiveld bedraagt ca. 74 cm in het oosten; dit daalt dan naar 44 cm (= opbouwdikte ontworpen verharding, daar waar het maaiveld gelijk blijft) tot minimaal 35 cm in het westen (= opbraak bestaande verharding, daar waar het ontworpen maaiveld hoger komt te liggen). Bijkomend wordt parallel met de parkeerzone een buffergracht aangelegd op 90 cm -mv (incl. bijkomende fundering). Het gedeelte van de gracht buiten het GGA heeft een oppervlakte van ca. 120 m en kent logischerwijs een lijnvormige morfologie. Tot slot worden ter hoogte van de parking ook 8 bomen aangeplant.

De zone van het kunstgrasveld (ca. 930 m²) ziet grootschalige afgravingen, tussen 1-2 m -mv. Hier moet de opbouwdikte van de paden en het voetbalveld nog aan toegevoegd worden, respectievelijk 40 cm en 35 cm. De flankerende buffergracht wordt over een breedte van 2 m uitgegraven tot op ca. 2,75 m -(huidig) mv.

De eerdere opgravingen binnen het projectgebied leren dat het eerste archeologisch vlak op een diepte van 25-50 cm -mv ligt.

➤ *Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?*

Het kennispotentieel van het aanwezige archeologisch erfgoed ligt in het aanvullen van de gekende archeologische informatie over de terreinen. Met zekerheid omvat dit bijkomende informatie over de Karolingische periode en de 18de eeuw, maar mogelijk ook over de andere aangetroffen periodes op de eerdere opgraving (Neolithicum, IJzertijd, Romeinse tijd, Merovingische periode, late middeleeuwen, WOI en WOII).

Er is met andere woorden zeker een archeologische site en een kennispotentieel aanwezig. Dit potentieel omvat het meest duidelijk een bijkomend inzicht in de Karolingische nederzetting. Maar ook over de andere

vastgestelde chronologische periodes is er een bijkomend kennispotentieel. Daarnaast moet ook rekening gehouden worden met de aanwezigheid van sporen/vondsten uit andere periodes, gelet op de duidelijke aantrekkingskracht van deze locatie voor de mens doorheen de tijd.

➤ *Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?*

Er is met zekerheid een archeologische site aanwezig op die delen van het terrein die nog niet archeologisch opgegraven zijn. Verder vooronderzoek is dan ook niet aan de orde: de onderzoeksvragen bij dergelijk onderzoek kunnen al beantwoord worden op basis van deze bureaustudie.

De geplande werken zullen deze archeologische site echter wel vergraven. Om die reden is een archeologisch onderzoek onder de vorm van een opgraving nodig. Kosten-batengewijs wordt hierbij enkel ingezet op de grote aaneengesloten zone van ca. 4660 m² in het zuidoostelijke deel van het projectgebied. De andere delen van het projectgebied waar nog archeologisch erfgoed aanwezig is en waar dit erfgoed verstoord zal worden (i.c. de vier andere zones buiten het GGA) bieden door hun aard en afmetingen geen mogelijkheid tot een zinvolle en waardevolle exploitatie van het kennispotentieel.

De modaliteiten van deze noodzakelijke archeologische opgraving worden verder beschreven in het Plan van Maatregelen.

2.2.7.2 **AFBAKENING VAN ZONES WAAR (GEEN) ARCHEOLOGISCH ERFGOED AANWEZIG IS OF VERWACHT WORDT**

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan besloten worden dat het projectgebied bestaat uit twee zones waar archeologisch erfgoed met zekerheid aanwezig is, en twee zones waar dit erfgoed met zekerheid afwezig is (Figuur 56, Figuur 57, Figuur 58). **Deze aanduiding gebeurde niet op basis van de GGA-afbakening, maar op basis van de effectief opgegraven zones in verhouding tot achteraf uitgevoerde werken (aanleg Boomzagerijstraat, ...).** Deze aanduiding doet met andere woorden geen uitspraken over en heeft geen gevolgen met betrekking tot het juridisch-archeologische statuut van de zones: zones die hier aangeduid zijn als 'erfgoed aanwezig' maar die binnen het aangeduide GGA liggen, kunnen geen archeologisch onderzoek zien.

De zones waar wel archeologisch erfgoed aanwezig is, zijn te situeren in het noorden en het zuidoosten van het projectgebied. In het noorden betreft het een relatief smalle (ca. 3 m breed gemiddeld), langwerpige strook langs de Diepestraat. Deze zone is niet opgegraven om voldoende afstand tot de straat en bestaande groeninfrastructuur (bomen, ...) te bewaren (dit in functie van de stabiliteit). In het zuidoosten betreft het een grote aaneengesloten 'blok' ter hoogte van de parkingzone, en een deel van het aansluitende infrastructuurtracé.

In de andere delen van het projectgebied is geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig. Deze zones zijn ofwel opgegraven ofwel verstoord door werken in functie van de uitvoering van de omgevingsvergunning (bv. de Boomzagerijstraat, waar smalle stroken niet opgegraven zijn, maar wel vernield zijn bij de straataanleg.

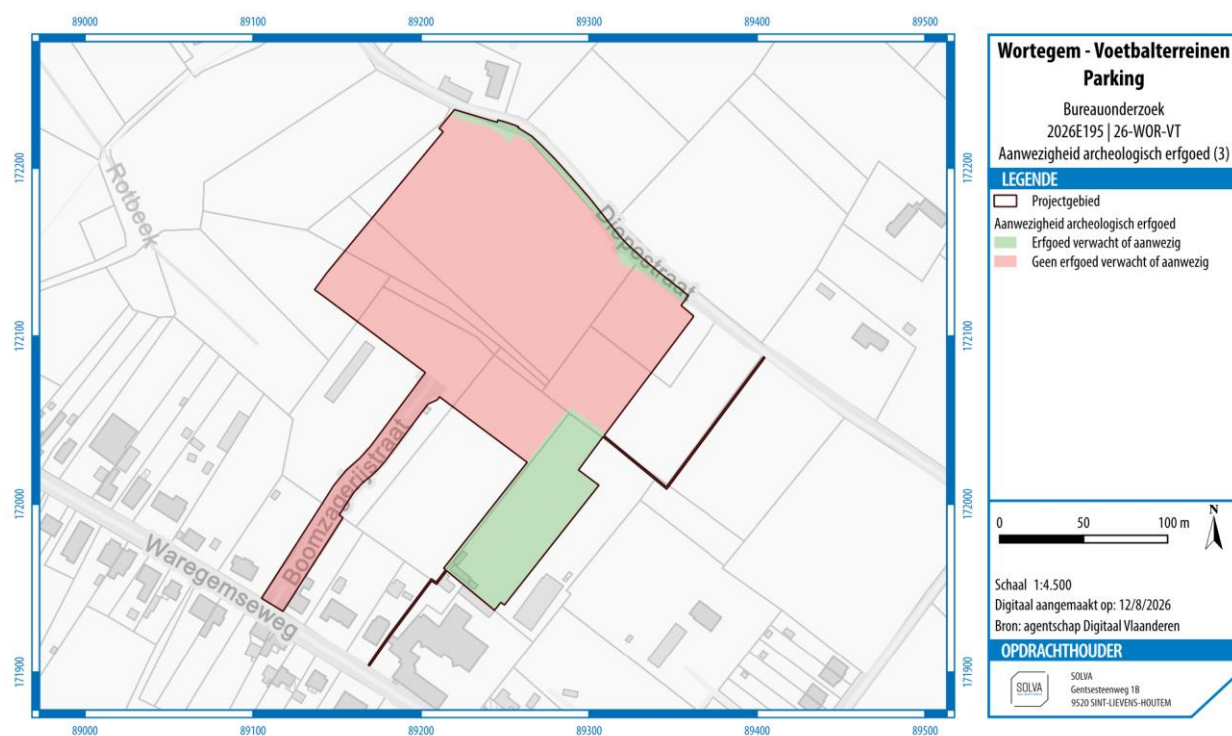
Kosten-batengewijs wordt in functie van de geplande werken enkel verder archeologisch onderzoek voorzien in de zone van ca. 4660 m² in het zuidoosten van het projectgebied. Het hier aanwezige kennispotentieel wordt vernietigd door de geplande werken en kan ook zinvol en waardevol geëxploiteerd worden. In de andere relevante zones is dit niet het geval, door hun aard (bv. helling als flank van holle weg) en afmetingen (bv. leidingsleuf).

Figuur 56: Aanduiding van de zones binnen het projectgebied waar (geen) archeologisch erfgoed aanwezig is of verwacht wordt, ten opzichte van de orthofoto 2025.

Figuur 57: Aanduiding van de zones binnen het projectgebied waar (geen) archeologisch erfgoed aanwezig is of verwacht wordt, ten opzichte van het ontwerpplan.

Figuur 58: Aanduiding van de zones binnen het projectgebied waar (geen) archeologisch erfgoed aanwezig is of verwacht wordt, ten opzichte van het GRB.

3 BIBLIOGRAFIE

3.1 LITERATUUR

SEVENANT M., MENSCHAERT J., COUVREUR M., RONSE A., ANTROP M., GEYPENS M., HERMY M. EN DE BLUST G. (2002) *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*. Onuitgegeven rapport.

DE MAEYER W., Taelman E. EN Cherrette B. (2018). *Wortegem Diepestraat archeologisch onderzoek*, SOLVA Archeologie Rapport 129. Onuitgegeven rapport.

MIKKELSEN J. EN LALOO P. (2014). *Diepestraat, Wortegem. Bodemkundig advies. Rapport 2014-JM-22*, GATE Archaeology. Onuitgegeven rapport.

MEESEN L., SAVELS L. EN DE GRAEVE A. (2025). *Wortegem Gotstraat. Archeologienota – Verslag van Resultaten bureauonderzoek (2024K35) en proefsleuvenonderzoek (2025A65)*, SOLVA Archeologie Rapport 317. Onuitgegeven rapport.

DE GRAEVE A. EN DE MAEYER W. (2024). *Wortegem – Vierkante Meter. Eindrapport – 2024A419*, SOLVA Archeologie Rapport 297. Onuitgegeven rapport.

3.2 WEBSITES

Laatste raadpleging op 24/08/2026

<https://www.dov.vlaanderen.be>

<https://www.geopunt.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<https://geo.onroerenderfgoed.be>

<https://maps.google.be>

<http://www.cartesius.be>

<http://cai.onroerenderfgoed.be/>